

15.8.2024

Aika 15.8.2024 klo 18:03 - 19.16

Paikka Lempäälä-talo, NH Mörkölä, (Manttaalitie 15, 37500 Lempäälä)

Käsitellyt asiat § 20 - 24

Jäsenet

Juha-Pekka Mannila

Hanna Kairimo

Eija Nevala

Erkki Hytönen

Kirsti Turkia

Miia Rajala

Muut osallistujat

Mika Hagelin, rehtori, esittelijä

Päivikki Koikkalainen, suunnittelijaopettaja, esittelijä

Tuija Piipponen, sihteeri

Poissa

Niilo Rautionmaa

Allekirjoitukset

Juha-Pekka Mannila

Puheenjohtaja

Tuija Piipponen

Sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus 15.8.2024

Erkki Hytönen

Miia Rajala

Pöytäkirja yleisesti nähtävillä

Pöytäkirja yleisesti nähtävänä 21.8.2024 Nokian kaupungin verkkosivuilla.

Käsitellyt asiat

20 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	1
21 § Pöytäkirjan tarkastus	2
22 § Pirkan opiston kansalaisopisto-opetuksen opetussuunnitelmat lukuvuodelle 2024– 2025	3
- Pirkan opiston vs-opetussuunnitelma 2024-25_15.8.2024	5
23 § Pohjaehdotus Pirkan opiston opetustuntien tilaukseksi vuodelle 2025	46
- Pohjaehdotus Pirkan opiston opetustuntien tilaukseksi vuodelle 2025	48
24 § Ilmoitusasiat	53
Muutoksenhakuohje	54

§ 20 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Päätös

Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätösehdotus

Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

§ 21 Pöytäkirjan tarkastus

Päätös

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Erkki Hytönen ja Miia Rajala.

Päätettiin, että pöytäkirja tarkastetaan ja hyväksytään heti kokouksen jälkeen.

Päätösehdotus

Valitaan pöytäkirjantarkastajat.

15.8.2024

Pirkan opiston jaosto

4/2024

NOK/817/04.00.03/2024

§ 22 Pirkan opiston kansalaisopisto-opetuksen opetussuunnitelmat lukuvuodelle 2024–2025

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kokouskäsitteily

Esittelijä totesi, että opetussuunnitelmasta puuttui yksi taidealan tähtikurssi, Metalligrafiikan työpaja 1 op. Pöytäkirjaan liitetään korjattu opetussuunnitelma.

Päivikki Koikkalainen oli paikalla asiantuntijana ja poistui kokouksesta esityksensä jälkeen ennen päätöksentekoa.

Päätösehdotus

Pirkan opiston jaosto hyväksyy Pirkan opiston kansalaisopisto-opetuksen opetussuunnitelman lukuvuodelle 2024- 2025 liitteen mukaisesti.

Esittelijä

Pirkan opiston suunnittelijaopettaja Päivikki Koikkalainen

Valmistelija / lisätiedot

Rehtori Mika Hagelin, puh. 040 133 4210
etunimi.sukunimi@nokiankaupunki.fi

Perustelut

Pirkan opistossa laaditaan opetussuunnitelmia taiteen perusopetuksen oppiaineiden lisäksi myös kansalaisopisto-opetukselle. Pirkan opiston kansalaisopisto-opetuksen opetussuunnitelman laatiminen lukuvuodelle 2024-25 on osa uusien osaamisperusteisten kurssien eli opintopistekurssien käynnistämistävaihetta.

Osaamisperusteisten opintojen järjestäjänä Pirkan opiston tulee lukuvuosittain laatia kansalaisopiston opintotarjontaa koskeva opetussuunnitelma ja viedä se Opetushallituksen ylläpitämään ePerusteet-järjestelmään. Pirkan opiston opetussuunnitelman pohjana on käytetty ePerusteista löytyvää kansalaisopistojen yhteistä opetussuunnitelma pohjaa sekä Pirkan opiston Kehittämishjelmaa 2022-26. Opetussuunnitelma sisältää Pirkan opiston sekä Kansalaisopistojen liiton kokoamat yleiset osuudet sekä ainealakohtaisia osuuksia, joissa kussakin kerrotaan ainealan opetuksen tavoitteista, opetusohjelman rakenteesta sekä osaamisen arvioinnista.

Lainsäädäntö on mahdollistanut opintopistekurssien järjestämisen kansalaisopistoissa syksystä 2021 alkaen. Pirkan opistossa ensimmäiset opintopistekurssit tuotiin opiston tarjontaanlukuvuonna 2022-23, jolloin opiston tarjonnassa oli 3 osaamisperusteista eri alojen kurssia. Näistä toteutui yksi, ja opintopistesuoritteita Koski-järjestelmään kirjattiin 4 opiskelijalle. Seuraavana lukuvuonna, 2023-24, kurssiohjelmaan sisällytettiin 11 eri alojen opintopistekurssia. Näistä toteutui 4 kurssia, ja opintopistesuoritteita Koski-järjestelmään kirjattiin 7 opiskelijalle. Opintopistekurssien tunnettavuus ja

15.8.2024

Pirkan opiston jaosto

4/2024

NOK/817/04.00.03/2024

oikea kohdentaminen vaatii vielä työtä, ja niinpä sekä tarjontaa, henkilöstön osaamista että markkinointia kehitetään vuosi vuodelta.

Lukuvuoden 2024-25 kansalaisopisto-opintojen opetussuunnitelmassa on tarjolla 22 opintopistekurssia, joiden laajuus vaihtelee 0,5-4 opintopisteen välillä. Opintopistekurssilla yhden opintopisteen suorittaminen vaatii keskimäärin 27 työtuntia opiskelijalta. Tunnit sisältävät kaiken opiskeluun liittyvän työn, kuten lähiopetuksen, itsenäisen työskentelyn ja mahdolliset kotitehtävät.

Opintopistekurssit viedään opetussuunnitelman lisäksi opiston kurssihallintajärjestelmä Hellewiin. Opintopistekurssien opettajat kirjaavat arvioitavien kurssisuoritusten tiedot kurssihallintajärjestelmään, minkä jälkeen Pirkan opisto vie opintopistekurssille osallistuvien opiskelijoiden suoritusmerkinnät Koski-tietovarantoon ja tallentaa myös arviointidokumentit. Oppilaitoksen ylläpitäjä vastaa yhteisrekisterinpitäjänä tiedon oikeellisuudesta sekä rekisteröidyn oikeudesta tietojen oikaisemiseen.

Liitteet

Pirkan opiston kansalaisopisto-opetuksen opetussuunnitelma lukuvuodelle 2024-25

Toimivalta

Hallintosääntö 33 §

Liitteet

Pirkan opiston vs-opetussuunnitelma 2024-25_15.8.2024

Pirkan opiston opetussuunnitelma 2024–2025

Pirkan opiston opetussuunnitelma 2024–2025

Nimi	Pirkan opiston opetussuunnitelma 2024–2025
Hyväksyjä	Pirkan opiston jaosto
Voimaantulopäivämäärä	15.8.2024
Pdf luotu	15.8.2024

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman valmistelu ja työstäminen.	1
2. Pirkan opisto.	2
3. Toiminta-ajatus.	3
4. Toiminnan arvopohja.	4
5. Kansalaisopisto koulutuksen järjestäjänä.	5
5.1. Lainsäädännöllinen tausta ja oppilaitosmuodon yleiskuvaus.	5
5.2. Kansalaisopistojen opetus.	5
5.2.1. Kansalaisopiston kurssien tasoryhmistä.	6
5.2.2. Kansalaisopistossa opetettavat aineet.	6
5.2.3. Opetustunnin kesto opintopisteinä kansalaisopistossa.	6
6. Opintopistekurssit ja osaamisen osoittaminen kansalaisopistossa.	8
6.1. Osaamisen osoittamisen suunnittelu.	8
6.2. Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen.	8
7. Osaamisen arviointi opintopistekursseilla.	9
7.1. Osaamistavoitteet ja arviointikriteerit.	9
7.2. Arvioinnin kuvaus ja arviointimenetelmät.	9
7.3. Kurssin arviointiasteikko.	10
7.4. Osaamisen arvioijat.	10
7.5. Opiskelijan ohjaus ja palaute osaamisen kehittämisestä.	10
7.6. Opiskelijan suostumus tietojen siirtoon kansalliseen opintosuoritus- ja tutkintorekisteriin (Koski-tietovaranto).	11
7.7. Arvioinnin dokumentointi ja arviointiaineisto.	11
7.8. Arvioinnin uusiminen, tarkistaminen ja oikaisu.	11
7.9. Todistus suoritetusta kurssista.	11
8. Lopuksi.	12
9. Opintopistekurssit.	13
9.1. Kielet.	13
9.1.1. Espanja A1 Alkeet, 3 op.	13
9.1.2. Ranska A1-A2 Perusteita, 3 op.	15
9.1.3. Kreikka A2 Lisää perusteita, 3 op.	16
9.2. Käsityö ja muotoilu.	17
9.2.1. Kuvan siirto keramiikalle, 1 op.	17
9.2.2. Puukontaonta, 4 op.	18
9.2.3. Makramee, lyhytkurssi, 1 op.	20
9.3. Tieto- ja viestintäteknikka.	21

9.3.1. Kotisivut WordPressillä, 3 op.	21
9.4. Kuvataiteet.	22
9.4.1. Sukelletaan akvarellin maailmaan *P/S, 1 op.	23
9.4.2. Taide ja julkinen tila - oma taiteen ehdotus, lyhytkurssi *P/S, 0,5 op.	24
9.4.3. Piirustuksen ja maalauksen päiväateltjee *P/S, 3 op.	25
9.4.4. Kuvanveisto *P/S, 4 op.	26
9.4.5. Värien vuorovaikutus * P/S, 1 op.	27
9.4.6. Taideleiri Hämeenkyrössä *P/S, 1 op.	28
9.4.7. Piirustuksen ja maalauksen työpaja *P/S, 3 op.	29
9.4.8. Maalaustekniikoita ja materiaalikokeiluja *S, 3 op.	30
9.4.9. Puupiirros *P/S, 1 op.	31
9.4.10. Luova ja intuitiivinen maalaus *P/S, 1 op.	32
9.4.11. Sunnuntaiateltjee A *P/S, 3 op.	32
9.4.12. Sunnuntaiateltjee B *S, 3 op.	34
9.4.13. Metalligrafiikan työpaja *P/S, 1 op.	35
9.5. Kasvatus.	36
9.5.1. Lastenhoitokurssi nuorille ja aikuisille (MLL), monimuoto-opetus, 3 op.	36

1. Opetussuunnitelman valmistelu ja työstäminen

Pirkan opiston kansalaisopisto-opetuksen opetussuunnitelma on osa opiston pitkäjänteistä kehittämistyötä, jota opistossa on tehty vuodesta 2013 lähtien. Nyt käsillä olevassa opetussuunnitelmassa tavoitesuunnittelu on ulotettu lukuvuodelle 2024–2025.

Pirkan opisto tukeutuu toiminnassaan pitkälti jaetun johtajuuden periaatteisiin. Asioiden valmistelu- ja toteutusvastuuta delegoidaan opiston sisällä eri ammattiryhmille ja tiimeille, jotta osaaminen saadaan mahdollisimman laajasti käyttöön.

Pirkan opiston kansalaisopisto-opetuksen opetussuunnitelman valmistelu ja työstäminen on toteutettu opiston johdon, suunnittelijoiden ja opettajien yhteisen valmistelun pohjalta. Opetussuunnitelma keskittyy ensisijaisesti osaamisperusteiseen kurssitarjontaan. Kurssitarjonnan mahdollisiin muutoksiin Pirkan opisto pidättää oikeuden.

Opetussuunnitelma pohjautuu opiston toimintaa ohjaaville strategisille tavoitteille, jotka sisältyvät Pirkan opiston kehittämissuunnitelmaan 2022–2026.

2. Pirkan opisto

Pirkan opisto on eräs maamme suurimmista kansalaisopistoista ja taideoppilaitoksista. Nokian, Pirkkalan, Lempäälän ja Vesilahden kuntien muodostama oppilaitos järjestää yleissivistävää ja harrastuksia tukevaa vapaan sivistystyön koulutusta sekä taiteen perusopetuksen opetuspalveluja neljään opiston jäsenkuntaan.

Kansalaisopiston ohjelmassa on mm. kieliä, yhteiskunnallisia ja käytännön aineita, taito- ja taideaineita, liikunta- ja terveysaineita sekä kaikille avoimia luentoja. Opiston sisällä toimivat lisäksi Pirkan opiston musiikkiopisto, Pirkan opiston kuvataidekoulu, Pirkan opiston mediataidekoulu, Pirkan opiston tanssikoulu ja Pirkan opiston teatterikoulu, joissa opiskelijat voivat suorittaa taiteen perusopetuslain mukaisia pitkäkestoisia opintoja.

Pirkan opiston jäsenkuntien tekemän sopimuksen mukaan Nokian kaupunki toimii Pirkan opiston vastuukuntana. Opisto on Nokian kaupungin sivistyspalveluihin kuuluva vapaan sivistystyön oppilaitos. Sopimuskuntien edustajista muodostettu Pirkan opiston jaosto päättää opiston strategisista linjauksista opistossa tehdyn valmistelutyön pohjalta.

Opistossa on vuosittain noin 45 000 oppituntia, 2500 kurssia, yli 600 musiikin yksilöopiskelijaa, ja noin 21 000 kurssilaista.

Opisto järjestää myös toiveiden mukaan räätälöityä tilauskoulutusta ja vuokraa satunnaisesti tiloja muille koulutusten järjestäjille. Myös hanke- ja kehittämistoiminta opistossa on aktiivista.

3. Toiminta-ajatus

Haluamme tarjota mahdollisuuksia kartuttaa tietoja ja taitoja, oppia uutta, kehittää osaamista, sivistyä ja harrastaa. Kaikki nämä ovat hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden, mielekkään ja merkityksellisen elämän tukipilareita.

Pirkan opisto edistää toiminnallaan aktiivista kuntalaisuutta ja maailmankansalaisuutta, kartuttaa sosiaaliskulttuurista pääomaa, vahvistaa yhteisöllistä kiinteyttä ja tuottaa kokemuksia hyvästä elämästä.

4. Toiminnan arvopohja

Elämänlaajuinen oppiminen

Jokaisella on oikeus oppia uutta ja vahvistaa osaamista minkäikäisenä tahansa. Järjestämme kurseja ja koulutusta kaikenikäisille. Ilmaiset luentomme ja verkkoluentomme ovat kaikille avoimia. Otamme eri-ikäisten toiveet ja tarpeet huomioon toimintaa suunnitellessamme.

Kestävyys

Olemme sitoutuneet kestäväen tulevaisuuden rakentamiseen. Ekologinen, sosiaalinen, kulttuurinen ja taloudellinen kestävyys näkyvät opistomme toimintakulttuurissa, opetuksen sisällöissä ja menetelmissä.

Toimimme ympäristövastuullisesti: noudatamme lakeja ja määräyksiä, pyrimme toiminnan kasvaessakin vähentämään jätteen syntymistä, kierrätämme ja lajittelemme, teemme hankintoja harkiten. Ohjaamme opiskelijoitamme kestäviin ja vastuullisiin valintoihin, ympäristöstä huolehtimiseen sekä luonnon monimuotoisuuden vaalimiseen

Vaalimme kulttuurista kestävyttä. Meille mahtuu moninaisuutta, haluamme vaalia omaa, paikallista kulttuuriperintöämme, mutta pysymme samalla avoimina ja oppimishaluisina muita kulttuureja ja kulttuurien muuttumista kohtaan.

Tarjoamme elämyksiä, jotka eivät synny ostamisesta ja omistamisesta vaan yhdessä luomisesta, kokemisesta ja oppimisesta.

Taloudellinen kestävä kehitys tarkoittaa meille sitä, että pidämme yllä moninaista ja monipuolista opinto- ja harrastustoimintaa kaikenikäisille. Emme tavoittele voittoa, mutta pidämme huolta, että käytämme yhteisiä varoja ja kurssimaksutuottoja viisaasti, opiskelijoidemme ja toimialueemme hyväksi.

Saavutettavuus

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat toimintamme keskeinen arvopohja. Teemme jatkuvasti töitä sen eteen, että opistomme on jokaiselle terveellinen, turvallinen ja saavutettava työ-, opiskelu-, ja harrastamispaikka. Opiston tärkeä tehtävä sosiaalisen kestäväen kehityksen saralla on tuottaa yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemuksia ja pitää ovet avoimina kaikille!

Yhteisöllisyys

Pirkan opiston kurssit ja oppitunnit ovat tärkeitä kohtaamispaikkoja. Yhdessä oppiminen - laulaminen, soittaminen, liikkuminen, käsitöiden teko tai kielenopiskelu - ovat omiaan vahvistamaan yhteenkuuluvuutta, lisäämään hyvinvointia ja rakentamaan verkostoja.

5. Kansalaisopisto koulutuksen järjestäjänä

Kansalaisopistot ovat paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuvia oppilaitoksia, jotka tarjoavat mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi.

5.1. Lainsäädännöllinen tausta ja oppilaitosmuodon yleiskuvaus

Vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta.

Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.

Laki vapaasta sivistystyöstä (632/1998)

Kansalaisopistoja yhtenä vapaan sivistystyön oppilaitosmuodoista ohjaa laki vapaasta sivistystyöstä. Kansalaisopistot ovat kaikille avoimia oppilaitoksia, joissa voi oppia uusia tietoja ja taitoja. Opetus on avointa kaikille iästä ja koulutustaustasta riippumatta. Useimmiten opetustarjontaan kuuluu taideaineiden, käsityön ja musiikin kurseja, kieli- ja kirjallisuuskurseja, kotitalouden, liikunnan ja tietotekniikan kurseja sekä yhteiskunnallisia aineita. Lisäksi kansalaisopistoissa järjestetään vuosittain paljon avoimia yleisöluentoja erilaisista aiheista. Kansalaisopistoon ei pääsääntöisesti tulla suorittamaan tutkintoa, vaan opinnot perustuvat elinikäisen oppimisen periaatteeseen sekä ihmisen omaan haluun oppia ja kehittyä.

Vuonna 2024 Suomessa toimii 174 kansalaisopistoa ja niiden toiminta ulottuu jokaisen kunnan alueelle. Yksi toiminnan pääperiaatteista on opetuksen tuominen lähelle ihmisiä ja kurssitoiminta onkin usein hajautettu eri puolille kuntaa sinne, missä ihmiset asuvat ja liikkuvat. Kansalaisopisto voi olla nimeltään kansalaisopisto, työväenopisto, opisto tai aikuisopisto. Oppilaitosmuotona kansalaisopisto on joustava, ketterä toimija, joka vastaa kansalaisten sivistystarpeiden lisäksi myös yhteiskunnan muutos- ja koulutustarpeisiin.

Opistot toimivat opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämällä ylläpitämisluvilla. Ylläpitämisluvan voi saada kunta, kuntayhtymä, rekisteröity yhteisö tai säätiö.

5.2. Kansalaisopistojen opetus

Kansalaisopistojen tarjoama opetus on perinteisesti pääsääntöisesti kurssi- ja luento- tai työpajamuotoista. Opetus on pääsääntöisesti lyhytkestoista, omaehtoista matalan kynnyksen koulutusta, jonka kautta voi perehtyä uusiin asioihin tai syventää osaamistaan. Kansalaisopistossa tarjotaan myös arvioitavia osaamisperusteisia kurseja, joista voi saada opintopisteitä.

Kuntalaiset voivat usein vaikuttaa kurssitarjontaan esittämällä omia toiveitaan ja opistojen kuuluukin lakisääteisesti vastata paikallisiin sivistystarpeisiin. Tästä johtuen kansalaisopistojen kurssitarjonta vaihtelee lukukausittain ja opistoissa on erilaisia painotuksia eri paikkakunnilla. Kurssitarjonta elää myös yhteiskunnallisten muutosten myötä. Opetustarjonnasta löytyy kaiken ikäisille suunnattuja kurseja sekä toimintaa erityisryhmille.

Kansalaisopistot tarjoavat opetuspalveluita ryhmäopetuksen, yksilöopetuksen ja luentojen muodossa. Kurssit kokoontuvat lähiopetuksena, etäopetuksena, ajasta ja paikasta riippumattomina verkko-opintoina tai näiden hybridimuotona. Kurssien kesto vaihtelee kerran

tai pari kokoontuvista lyhytkursseista lukukauden tai koko lukuvuoden kestäviin kursseihin. Lukuvuoden, lukukausien ja kurssien kestot sekä ilmoittautumiskäytännöt vaihtelevat opistoittain.

5.2.1. Kansalaisopiston kurssien tasoryhmistä

Kansalaisopistoissa voidaan järjestää tietyissä aineissa eritasoisia kursseja ja/tai ryhmiä. Eritasoisten kurssien erot pyritään tuomaan selkeästi esiin kurssikuvauksissa. Kursseilla voi olla mahdollisia lähtötasovaatimuksia, joista päättää opiston ylläpitäjä kurssiohjelman hyväksyessään. Kansalaisopistoille on kuitenkin tyypillisempää, että kursseilla ei ole lähtötasovaatimuksia ja opiskelijat voivat saavuttaa samalla kurssilla eritasoista osaamista. Tämän tyyppisillä kursseilla tavoiteltava osaamisen taso perustuu opiskelijan omaan lähtötasoon ja tarpeeseen. Näin ollen monella kansalaisopistojen opettajista on jo kokemusta eritasoisen opiskelijoiden samanaikaisesta opettamisesta ja opetuksen eriyttämisestä tarpeen mukaan.

Kansalaisopistoissa kurssipaikan saa ilmoittautumalla kurssille ja opiskelijalla on opiskeluoikeus sille kurssille, jolle hänen ilmoittautumisensa on hyväksytty. Opiskelija on lähtökohtaisesti vastuussa itse siitä, mille tasolle hän ilmoittautuu. Opistosta saa tarvittaessa ohjausta sopivan tasoisen kurssin valintaan. Mikäli opiskelija kurssin aikana huomaa, ettei kurssin vaatimustaso on liian korkea tai liian matala suhteessa hänen osaamiseensa, kurssin vaihtaminen toiseen on yleensä mahdollista. On kuitenkin huomioitava, että opistoissa ei välttämättä ole samaan aikaan tarjolla vastaavaa Koski-kelpoista kurssia, jolta opiskelija voisi saada arviointia haluamallaan tasolla.

5.2.2. Kansalaisopistossa opetettavat aineet

Jokaisen kansalaisopiston vuosittaisen kurssiohjelman hyväksyy opiston ylläpitäjä. Eri kansalaisopistoissa voi olla hyvinkin erityyppisiä kursseja tarjolla ja sijoitettuna eri tavoin nimettyihin aineryhmiin, mutta kansalaisopistoissa opetettavat aineet voidaan jakaa esimerkiksi seuraaviin kategorioihin:

- kielet
- käsityö
- liikunta ja hyvinvointi
- musiikki
- kuvataide
- tanssi ja teatteri
- tieto- ja viestintäteknikka
- yhteiskunta ja humanismi
- luonto ja ympäristö
- ruoka, juoma ja matkailu
- muut

5.2.3. Opetustunnin kesto opintopisteinä kansalaisopistossa

Vakiintuneen käytännön mukaisesti yhden opetustunnin kesto kansalaisopistoissa on 45 minuuttia. Kansalaisopistojen koulutuksen mitta ilmoitetaan opiskelijalle kurssitiedoissa tyypillisesti opetustunteina ja/tai - kertoina.

Opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 2019 asettama vapaan sivistystyön kautta hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista valmistellut työryhmä päätyi loppuraportissaan ehdottamaan vapaan sivistystyön eri oppilaitosmuotojen yhteiseksi opetuksen laajuutta kuvaavaksi yksiköksi opintopistettä. Opintopiste ei korvaa rahoituksen perustana olevia käsitteitä, vaan sitä käytetään ainoastaan kuvaamaan koulutuksen sisältöjen laajuutta eli koulutuksen suorittamiseen vaadittavaa työmäärää. Jatkossa kansalaisopistojen on siis ilmoitettava Koski-kelpoisten kurssiensa laajuus opetustuntien ja/tai-kertojen lisäksi myös opintopisteinä. Laajuuden määrittelyssä on mahdollista käyttää desimaaleja.

Suomalaisessa koulutusjärjestelmässä opiskelijan keskimäärin 27 tunnin työpanos vastaa yhtä opintopistettä. Kuten muissakin oppilaitosmuodoissa, myös kansalaisopistoissa yhden opintopisteen suorittamisen vaatima työmäärä voi käytännössä vaihdella paljonkin kurssien ja opiskelijoiden valmiuksien mukaan. Kansalaisopisto päättää itse osaamisperusteisten kurssiensa laajuudet opintopisteinä ja määrittelee niiden pohjaksi kurssien puitteissa **toteutettavan opetuksen määrän** sekä arvioi opiskelijan itsenäiseen **työskentelyyn keskimäärin kuluvan ajan**. Tämän mitoitustyön tekee käytännössä kurssin suunnitteleva henkilö. Vaadittavan itsenäisen työn määrä on ilmoitettava myös kurssikuvauksessa siten, että kurssille ilmoittautuva opiskelija tietää, mitä häneltä odotetaan.

6. Opintopistekurssit ja osaamisen osoittaminen kansalaisopistossa

Pirkan opistossa on mahdollista saada opintopisteitä kursseista, jotka on kuvattu osaamisperusteisesti. Osaamisperusteisen kurssin kuvauksessa on selkeästi määritelty kurssin osaamistavoitteet sekä kriteerit, joiden perusteella osaamista arvioidaan. Niin ikään on kuvattu lähtötaso, arvioinnin tavat ja arviointiasteikko (lähtökohtaisesti asteikkona hyväksytyt / hylätyt) sekä kurssin laajuus opintopisteinä.

Osaamisen osoittamisella tarkoitetaan tapoja, joilla opiskelija osoittaa kurssilla vaadittua osaamistaan siten, että se on arvioitavissa. Kurssin kuvauksessa on kerrottu, minkälaista osaamista kurssilla tavoitellaan, sekä mahdollisesti esitetty jo valmiiksi kurssilla käytössä olevia osaamisen osoittamisen tapoja.

Suoritusmerkintää tavoittelevan opiskelijan tulee osoittaa osaamisensa sillä kurssilla, jolle hän on ilmoittautunut. Lähtökohtaisesti kursseilla toteutetaan jatkuvaa arviointia, eli osaaminen osoitetaan kurssin aikana, pääsääntöisesti kurssitilanteissa – luokassa tai verkossa. Kurssin opettaja arvioi saavutetun osaamisen ja ohjeistaa opiskelijaa osaamisen osoittamisessa. Opiskelijalla on kuitenkin viime kädessä itse vastuu siitä, että kurssin arviointikriteerien mukainen osaaminen tulee osoitetuksi.

6.1. Osaamisen osoittamisen suunnittelu

Koski-tietovarantoon tallennettavan osaamisperusteisen koulutuksen järjestämisestä päättää kansalaisopiston ylläpitäjä. Oppilaitos on vastuussa siitä että suunnittelu on laadukasta ja asiantuntevaa ja että osaamisen osoittaminen tapahtuu suunnitelman mukaisesti ja avoimesti. Osaamisen osoittaminen suunnitellaan kurssikohtaisesti ja tarkoituksenmukaisesti, ja suunnittelusta ja opiskelijoiden ohjauksesta vastaa yleensä kurssin opettaja. Kurssi tulee toteuttaa samansisältöisenä kaikille opiskelijoille sillä erotuksella, että arviointia tehdään vain suostumuksen siihen antaneille.

Osaamisen osoittaminen suunnitellaan asettamalla kurssille osaamistavoitteet ja arviointikriteerit (ks. tarkemmin luku 3.1 Osaamistavoitteet ja arviointikriteerit). Ne ohjaavat opettajan valintoja siitä, millaisia osaamisen osoittamisen tapoja kurssilla voidaan käyttää. Kurssien osaamistavoitteet ja siten myös osaamisen osoittamisen tavat voivat poiketa toisistaan eri kursseilla ja opistoissa. Osaamisen osoittamisen toteutukseen voi vaikuttaa myös se, kuinka moni samalta kurssilta on antanut suostumuksen suorituksensa viralliseen arviointiin (ks. tarkemmin luku 3.2 Arvioinnin kuvaus ja arviointimenetelmät).

Osaamisperusteisessa opetuksessa korostuu opettajan ja opiskelijan sekä opiskelijoiden keskinäinen vuorovaikutus. Opettaja ja opiskelija(t) sopivat yhdessä osaamisen osoittamisen tavoista ja aikataulusta esimerkiksi kurssin aluksi tai sen aikana. Tavoitteena on, että kaikki kurssin tavoitteiden mukainen osaaminen saadaan osoitettua.

6.2. Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Mikäli oppilaitos haluaa, se voi tunnistaa ja tunnustaa myös opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista.

Aiemmin hankittua osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa joko osana kansalaisopiston kurssia tai todentaa opiskelijan osaaminen ilman kurssille osallistumista. Kansalaisopiston ylläpitäjä päättää, onko aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen opistossa on mahdollista, ja missä oppiaineissa, missä määrin ja millä tavoin se tapahtuu.

7. Osaamisen arviointi opintopistekursseilla

Vapaan sivistystyön koulutuksessa saavutetun osaamisen vienti Koski-tietovarantoon edellyttää, että osaaminen on arvioitu. Kansalaisopiston kurssilla, jolta opiskelija haluaa suoritusmerkinnän, opiskelijan osaaminen arvioidaan, ja tätä arviointia varten on luotava kurssille arviointikäytännöt. Arvioinnin ja palautteen tarkoitus on tehdä saavutettua osaamista näkyväksi opiskelijalle itselleen. Kokeet tai testit eivät tue jatkuvaa, opiskelijalähtöistä oppimista, joten kansalaisopistoissa suositaan jatkuvaa arviointia ja monipuolisia arvioinnin tapoja ja menetelmiä. Opiskelijalähtöinen, oppimista tukeva arviointi on avointa, läpinäkyvää ja perusteltua sekä perustuu vuorovaikutukseen. Arvioinnin tulee olla luonteeltaan kannustavaa ja antaa opiskelijalle tietoa hänen kehitymisestään. Arviointi tulee tehdä mahdollisimman pian osaamisen osoittamisen jälkeen.

7.1. Osaamistavoitteet ja arviointikriteerit

Osaamisperusteisilla Koski-kelpoisilla kursseilla tulee olla asetettuna **osaamistavoitteet ja arviointikriteerit**, joiden pohjalta kurssin arviointikäytännöt suunnitellaan. Osaamisperusteinen arviointi on puhtaasti kriteeriperusteista eli opiskelijan osaamista verrataan osaamistavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Osaamistavoitteet kuvaavat niitä osaamiskokonaisuuksia, joista kurssin sisältö muodostuu. Kuhunkin osaamistavoitteeseen liittyy arviointikriteereitä, jotka puolestaan kuvaavat osaamisen laatua ja tarkentavat osaamista. Arviointikriteerit määrittävät usein osaamisen itsenäisyyden tasoa. Opiskelija saa suoritusmerkinnän oman suorituksensa perusteella, eikä se ole siis riippuvainen muiden opiskelijoiden suorituksista. Arviointi edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen.

Arvioinnissa tulee noudattaa arviointikriteereitä ja kaikkien osapuolten tulee tietää arvioinnin perusteet. Arvioija ei voi muuttaa tai mukauttaa kriteerejä kurssin aikana. Tällä varmistetaan arvioinnin oikeellisuus ja opiskelijan oikeudet. Arvioija vertaa opiskelijan osaamista ainoastaan osaamistavoitteisiin ja niiden arviointikriteereihin. Tällä tavoin opiskelijaa ohjataan myös selkeästi kehittämään juuri tavoiteltavaa osaamista.

Osaamista on voitava arvioida ja todentaa luotettavasti erilaisin **arviointimenetelmin** eli osaamistavoitteiden tulee olla selkeitä sekä arvioitavissa, mitattavissa tai todennettavissa olevia asioita tai kykyjä. Mikäli opisto järjestää esimerkiksi numeerisesti arvioitavaa opetusta esimerkiksi yhteistyössä toisen oppilaitoksen kanssa, oppilaitokset sopivat arviointikriteereistä ja osaamistavoitteista yhdessä.

7.2. Arvioinnin kuvaus ja arviointimenetelmät

Arvioinnin kuvauksessa esitetään, **millä keinoin** opiskelijoiden saavuttama osaaminen arvioidaan ja **minkälaisia menetelmiä** arvioinnissa käytetään eli **millä keinoin opiskelija osoittaa osaamisensa**. Arviointimenetelmiä voivat olla esimerkiksi oppimistehtävä, portfolio, työn reaaliaikainen seuraaminen tai suullinen arviointi. Usein arvioinnissa käytetään useita menetelmiä. Arviointiin voi sisältyä myös opiskelijan itsearviointia tai vertaisarviointia. Lopullisesta arvioinnista vastaa kuitenkin aina oppimisen arvioija eli kurssin opettaja.

Osaamisen arviointi kannattaa yhden arviointitilanteen tai koko materiaalin läpikäynnin sijaan koostaa pienistä osioista. Osaamista on mahdollista osoittaa kurssin aikana siten, että kurssin viimeisen opetuskerran päätyttyä opettajalla on koossa ja osoitettuna kaikki se materiaali, jolla opiskelijan osaaminen on sovittu osoitettavan ja jonka pohjalta opettaja voi tehdä arviointipäätöksen.

7.3. Kurssin arviointiasteikko

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaan arvioinnin vähimmäisvaatimuksena on, että koulutuksessa saavutettu osaaminen on hyväksytty eli opiskelijan osaaminen vastaa vähintään koulutuksen osaamisperusteisessa kuvauksessa olevaa, kurssin arviointikriteerit ylittävää tasoa. Arviointiasteikko on siis tällöin hyväksytty / hylätty. Myös muunlaisen arviointiasteikon käyttäminen on mahdollista. Koski-tietovarantoon tallennetaan vain opiskelijan hyväksytty suoritus. Jos kurssilla on käytössä muunlainen arviointiasteikko, asteikkoa varten on luotava omat arviointikriteerit.

Mikäli opiskelijan osaaminen ei yllä tavoitellulle tasolle, ei hänelle voida antaa suoritusmerkintää. Päätös tulee perustella hänelle siten, että hän ymmärtää, mitä hänen osaamisestaan jää puuttumaan, ja hänelle voi myös antaa mahdollisuuden täydentää suoritustaan. Opiskelijalla on oikeus pyytää selvitystä, jos hän ei ole saanut riittäviä perusteluja suorituksen hylkäämiseen.

7.4. Osaamisen arvioijat

Vastuu arviointiprosessista kokonaisuutena on opiston ylläpitäjällä. Arvioijan pätevyydelle ei voi asettaa yleispäteviä kriteereitä, eikä siitä ole vapaan sivistystyön lainsäädännössä mainintaa. Hyvää osaamisen arviointitoimintaa voi kuitenkin edistää, kun arvioijien valinnassa noudattaa esimerkiksi seuraavia kriteereitä:

- arvioijilla on riittävä ammattitaito kyseisen koulutuksen tai kurssin alalta
- arvioijat tuntevat kyseessä olevan koulutuksen osaamistavoitteet ja arviointikriteerit.

Kansalaisopistossa opiskelijan osaamisen arvioijana toimii yleensä kurssin opettaja. Arviointia suorittavalla opettajalla ei tarvitse olla pedagogista pätevyyttä, mutta opiston ylläpitäjän tulee huolehtia siitä, että hänet on perehdytetty tehtävään.

Arvioivalla opettajalla tulee olla riittävä osaaminen ja ammattitaito aineeseen, jonka osaamista arvioidaan. Hänen tulee olla työsuhteessa oppilaitokseen, ja opiston tulee tehtävään nimeämisen lisäksi perehdyttää hänet opiston toimintatapoihin sekä varmistaa että opettaja ymmärtää osaamisperusteisuuden, osaamisen tunnistamisen ja osaamisen arvioinnin. Arvioijan mahdollinen esteellisyys määritellään hallintolain 27–29 § mukaan.

7.5. Opiskelijan ohjaus ja palaute osaamisen kehittämistä

Osaamisperusteisessa opetuksessa lähtökohtana ovat opiskelija sekä hänen tarpeensa. Osaamisperusteisilla kursseilla opiston tulee varmistaa, että opiskelija tiedostaa oikeutensa sekä vastuunsa omasta oppimisestaan ja saa sekä ohjausta että kirjallista tai suullista palautetta osaamisensa kehittymisestä kurssin opettajalta.

Osaamisperusteisuuden luonteeseen kuuluu, että opiskelija itse on myös aktiivinen toimija. Hänen tulee ymmärtää, miten ohjausta on mahdollista saada, mistä palautetta annetaan ja millä perusteilla arviointia tehdään. Kurssin opettajan lisäksi myös opiston muu henkilökunta saattaa antaa opiskelijalle neuvontaa ja tukea esimerkiksi kurssin valinnassa jo ennen kurssi-ilmoittautumista.

Ohjauksen tehtävä on tukea opiskelijaa onnistumaan opinnoissaan. Ohjauksella pyritään parantamaan opiskelijan ymmärrystä ja luottamusta omaan osaamiseensa, tukemaan kehitystä ja hyvinvointia sekä kannustamaan aktiiviseen kansalaisuuteen ja yhteisöllisyyteen.

Antamassaan palautteessa arvioija perustelee antamansa arvioinnin. Opiskelijalle tulisi syntyä ymmärrys tehdyn arvioinnin oikeellisuudesta eli siitä, että se on tehty arviointikriteerien mukaisesti. Hyvin muotoiltu ja annettu palaute huomioi opiskelijan vahvuudet ja auttaa häntä kehittymään ja kehittämään osaamistaan. Palautteessa käsitellään opiskelijan osaamisen tasoa, ei hänen persoonaansa.

7.6. Opiskelijan suostumus tietojen siirtoon kansalliseen opintosuoritus- ja tutkintorekisteriin (Koski-tietovaranto)

Jotta opiskelijan kurssisuoritus voidaan tallentaa Koski-tietovarantoon, hänen tulee antaa suostumuksensa tietojen tallentamiseen oppilaitoksen ylläpitäjälle. Suostumus on kerättävä opetus- ja kulttuuriministeriön ohjeistuksen mukaisesti ja jokaisesta kurssista erikseen. Osaamisperusteiset Koski-kelpoiset kurssit ovat avoimia kaikille eli niille voi osallistua myös opiskelijoita, jotka eivät halua osaamisestaan arviointia.

Suostumuksesta tulee käydä ilmi että se on annettu vapaaehtoisesti ja nimenomaisesti. Suostumuksen keruun taustaksi oppilaitoksen tehtävä on antaa opiskelijalle tarvittava informaatio osaamisperusteisuudesta, suostumuksesta ja arvioinnista. Opetus- ja kulttuuriministeriö on ohjeistanut erikseen myös opiskelijan informoinnista.

Koski-tietovarantoon voidaan viedä suoritustiedot kursseista jotka ovat alkaneet aikaisintaan 1.8.2021. Keskeytyneitä tai hylättyjä suorituksia ei tallenneta Koski-tietovarantoon.

7.7. Arvioinnin dokumentointi ja arviointiaineisto

Osaamisen osoittamisesta ja arvioinnista syntyy eri muodoissa olevaa aineistoa. Arvioinnista syntyviä asiakirjoja voivat olla esimerkiksi arvioijan tekemät kirjalliset arvioinnit tai opiskelijan kirjallinen itsearviointi, jotka voivat myös olla digitaalisessa muodossa. Arvioinnin dokumentoinnilla varmistetaan, että tehtyyn arviointiin voidaan tarvittaessa palata jälkikäteen esimerkiksi opiskelijan pyynnöstä.

7.8. Arvioinnin uusiminen, tarkistaminen ja oikaisu

Opiskelijan on tärkeä saada tietoonsa, onko hänellä mahdollisuus uusaa osaamisen osoittamista ja miten hänen tulee toimia, jos hän on tyytymätön saamaansa arviointiin. Mikäli tehdystä osaamisen arvioinnista seuraa opiskelijalle epäselvyyttä tai tunnetta epätasa-arvoisesta kohtelusta, oppilaitoksen opetuksen toteuttajan tulee olla valmiita tarkistamaan tehtyjä arviointeja. Opiskelija voi pyytää rehtorilta arvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, edelleen aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

7.9. Todistus suoritetusta kurssista

Pirkan opiston vapaan sivistystyön opintopistekurssin suorittanut opiskelija maksaa normaalin kurssimaksun lisäksi 10 euron toimistomaksun, joka veloitetaan Koski-tietovarantoon kirjatut suorituksen jälkeen. Koski-tietovarantoon kirjatut suoritusmerkinnät ovat opiskelijan nähtävillä ja jaettavissa sähköisesti Oma opintopolku -palvelun kautta. Mikäli opiskelija haluaa Koski-tietovarantoon tallennetuista opintosuorituksistaan myös paperisen todistusasiakirjan, sellainen voidaan toimittaa pyynnöstä.

8. Lopuksi

Pirkan opiston kansalaisopisto-opetuksen opetussuunnitelman erillisestä liitteestä löydät kaikki Pirkan opiston tarjoamat opintopistekurssit. Opintopistekurssitarjonta täydentyy tai vaihtelee lukuvuosittain.

9. Opintopistekurssit

Opintopistekursseihin sisältyy lukuvuonna 2024–2025 kursseja ainealueilta kielet, kuvataiteet, käsityö ja muotoilu, kasvatus sekä tieto- ja viestintäteknikka.

9.1. Kielet

- **Kielten opetuksen tavoitteet**

Kansalaisopistojen kielikurssit ovat avoimia kaikille taustasta riippumatta. Kansalaisopistoissa voi opiskella arkielämän peruskielitaitoja alkeista alkaen tai syventää ja ylläpitää jo hankittua vieraan kielen taitoa.

Kieltenopetuksen tavoitteena on käytännön kielitaito. Taustalla on ajatus kielenkäyttäjistä sosiaalisena toimijana, jonka tavoitteena on toimia erilaisissa tilanteissa jonkin tavoitteen saavuttamiseksi.

Tavoitteena on myös opiskelijan opiskelutaitojen kehittäminen, omien vahvuuksien löytäminen sekä ohjaaminen omaehtoiseen opiskeluun.

- **Kielten opetusohjelman rakenne**

Kansalaisopistojen kielikurssit vaihtelevat laajuudeltaan muutaman kerran lyhytkursseista koko lukuvuoden kestäviin kursseihin. Myös niiden painotukset vaihtelevat. Tyypillisesti kursseilla painotetaan suullista tuottamista ja puhutun kielen ymmärtämistä sekä kohdekielen maan kulttuuriin perehdyttämistä.

Opiskelijoita kannustetaan tavoitteelliseen kielenopiskeluun tarjoamalla tasolta toiselle eteneviä kursseja.

- **Kielten taitotasot ja osaamisen arviointi**

Kansalaisopiston kielikurssit sijoittuvat kielitaidon eurooppalaisen viitekehyksen taitotasoille (CEFR = Common European Framework, A1-C2). Taitotasot ohjaavat opiskelijaa oikean kurssin valinnassa. Eurooppalainen kielitaidon viitekehys on ohjeistus, jonka tarkoituksena on yhdenmukaistaa ja helpottaa saavutetun kielitaidon kuvailemistä ja määrittelemistä.

A1 - Perustaso: Alkeet, suppea viestintä kaikkein tutuimmissa tilanteissa

A2 - Perustaso: Selviytyminen tyypillisissä matkailutilanteissa

B1 - Itsenäinen kielenkäyttäjä: Selviytyminen arkielämän tilanteissa

B2 - Itsenäinen kielenkäyttäjä: Selviytyminen esim. työelämässä

C1 - Taitava kielenkäyttäjä: Selviytyminen monissa vaativissa kielenkäyttötilanteissa

C2 - Taitava kielenkäyttäjä: Virheetön, täsmällinen ja sopiva kielenkäyttö vaativissa tilanteissa

Osaamisen arviointi tehdään vertaamalla opiskelijan osaamista kurssin osaamistavoitteisiin ja niistä johdettuihin arviointikriteereihin.

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista. Osaaminen arvioidaan, mikäli opiskelija antaa suostumuksensa arvioinnille kurssin aluksi. Opiskelijan osaamisen arvioinnista vastaa kurssin opettaja. Koska arviointi tapahtuu osana kurssin opetusta, osaamisen osoittamisen tulisi olla mahdollisimman helppoa ja yksinkertaista sekä opiskelijalle että opettajalle. Arvioinnissa voi käyttää kurssin ja oppimateriaalin tehtäviä sekä erilaisia omaehtoisia tuotoksia siten, että yksittäisten opiskelijoiden osaamisen arviointi ei vaikuta merkittävästi muun ryhmän toimintaan.

9.1.1. Espanja A1 Alkeet, 3 op

Tule opiskelemaan espanjan kieltä aivan alkeista aloittaen! Tämä kurssi ei edellytä ennakkosaamista. Opiskellaan arkielämän espanjaa suullista ilmaisutaitoa painottaen. Opitaan

ääntämistä, perussanastoa ja rakenteita, sekä tutustutaan espanjankielisten maiden kulttuuriin ja elämänmenoon.

Lisätiedot

Kirja: Uudistettu Buenas Migas 1 (Finn Lectura). Tutustu oppikirjaan: [Buenas Migas 1 Uudistettu -näytesivut \(pdf\)](#)

Kurssi kestää koko lukuvuoden. Kevään kurssimaksu laskutetaan, ellei osallistumista peruta toimistoon marraskuun loppuun mennessä. Ei opetusta syyslomaviikolla 42 eikä talvilomaviikolla 9.

Halutessasi voit saada tästä kurssista opintopisteitä ja suoritusmerkinnän Oma opintopolku-palveluun. Opettaja kertoo kurssin alussa lisää tästä mahdollisuudesta, ja jokainen opiskelija päättää itse, haluaako suorittaa opintopisteitä vai osallistua kurssille ilman suoritusta. Lisätietoa: [Opintopistekurssit - Pirkan Opisto](#)

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin jälkeen opiskelija osaa:

Opetuksen tavoitteet

- tervehtiä ja kysyä kuulumisia
- esittäytyä, kertoa perusasiat itsestään ja lähipiiristään
- ilmaista ja kysyä hintaa ja ajankohtaa
- asioida baarissa tai kahvilassa ja hotellin vastaanotolla
- hallitsee kommunikaation kannalta olennaisia espanjan perusrakenteita

Keskeiset sisällöt

Arkielämän espanjan kieli, ääntäminen, perussanasto, espanjankielisten maiden kulttuuri

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi ja opintopisteiden suorittaminen on opiskelijalle vapaaehtoista, ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Opiskelijan arviointi tapahtuu oppituntien aikana ja osana opetusta. Opettaja havainnoi opiskelijan etenemistä ja arvioi osaamisen asteikolla hyväksytyt/hylätyt. Vain hyväksytyt suoritukset kirjataan Oma opintopolku -palveluun.

Arvioinnissa käytetään kurssin ja oppimateriaalin tehtäviä, ja arviointi perustuu pääasiassa oppitunneilla esille tulevaan osaamiseen. Arvioinnin tukena käytetään eurooppalaiseen viitekehukseen pohjautuvaa kielitaidon osaamiskriteeristöä. Kurssin hyväksytyt suorittaminen edellyttää osaamisen osoittamista vähintään taitotasolla A1.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- opiskelija käyttää yleisimpiä tervehdyksiä sopivissa tilanteissa sekä osaa kysyä kuulumisia
- opiskelija osaa ilmaista nimensä, kansallisuutensa ja ammattinsa sekä kertoa kielitaidostaan, lähipiiristään ja harrastuksistaan
- opiskelija osaa ilmaista ja kysyä hintaa, kellonaikaa, viikonpäivää ja päivämäärää; hallitsee numerot 1–100
- opiskelija osaa tilata baarissa tai kahvilassa ja kirjautua hotelliin; hallitsee näihin tilanteisiin liittyviä fraaseja

- opiskelija tunnistaa ja osaa käyttää tavallista ruoka- ja juomasanastoa
- opiskelija muodostaa yksinkertaisia kysymyksiä ja hallitsee yleisimpien verbien (olla-verbis ja säännölliset verbis, datiiiverbi gustar) taivutuksen preesensissä

9.1.2. Ranska A1-A2 Perusteita, 3 op

Kurssi soveltuu ranskaa noin kaksi vuotta opiskelleille. Harjoitellaan perussanastoa ja arkisia kielenkäyttötilanteita sekä syvennetään kielen perusrakenteiden tuntemusta. Teemoja ovat muun muassa lomailu, asuminen, lääkäriässä asiointi sekä kulttuurierot Suomen ja Ranskan välillä. Harjoitellaan lisää objektipronominien ja passé composén käyttöä ja uutena asiana opiskellaan imperfekti.

Lisätiedot

Oppikirja: Chez Olivier 2 (Finn Lectura), syyskuussa kappaleesta 1 Tutustu oppikirjaan: [Chez Olivier 2 -näytesivut \(pdf\)](#)

Kurssi kestää koko lukuvuoden. Kevään kurssimaksu laskutetaan, ellei osallistumista peruta toimistoon marraskuun loppuun mennessä. Ei opetusta syyslomaviikolla 42 eikä talvilomaviikolla 9.

Halutessasi voit saada tästä kurssista opintopisteitä ja suoritusmerkinnän Oma opintopolku - palveluun. Lisätietoa: [Opintopistekurssit - Pirkan Opisto](#)

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija:

Opetuksen tavoitteet

- kuvailla itseään sekä muita henkilöitä
- viestiä arkielämään liittyvistä aiheista
- kertoa Ranskan ja Suomen kulttuurieroista
- kommunikaation kannalta olennaisia perusrakenteita: adjektiivin ja adverbis vertailumuodot, objektipronominis sekä passé composén ja imperfektin käyttö

Keskeiset sisällöt

Arkielämän viestintätilanteita ranskaksi, Ranskan ja Suomen kulttuurieroja, menneen ajan aikamuotoja, vertailumuodot, objektipronominis

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi ja opintopisteiden suorittaminen on opiskelijalle vapaaehtoista, ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Opiskelijan arviointi tapahtuu oppituntien aikana ja osana opetusta. Opettaja havainnoi opiskelijan etenemistä ja arvioi osaamisen asteikolla hyväksytty/ hylätty. Vain hyväksytty suoritus kirjataan Oma opintopolku -palveluun.

Arvioinnissa käytetään kurssin ja oppimateriaalin tehtäviä, ja arviointi perustuu pääasiassa oppitunneilla esille tulevaan osaamiseen. Arvioinnin tukena käytetään eurooppalaiseen viitekehukseen pohjautuvaa kielitaidon osaamiskriteeristöä. Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää osaamisen osoittamista vähintään taitotasolla A1-A2.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- opiskelija kertoo itsestään, lähipiiristään ja työstään sekä osaa kuvailla muita henkilöitä käyttäen ulkonäköön ja vaatetukseen liittyvää sanastoa
- opiskelija osaa kirjoittaa lyhyen viestin (esim. kutsun), puhua kotiaskareista ja asioida lääkärissä
- opiskelija vertailee suomalaista ja ranskalaista tapakulttuuria ja joulunviettoa
- opiskelija käyttää adjektiivin ja adverbien vertailumuotoja; käyttää suoria ja epäsuoria objektipronomineja; osaa passé composén ja imperfektin muodostuksen ja kuvailee niiden avulla menneisyyttä

9.1.3. Kreikka A2 Lisää perusteita, 3 op

Tämä kurssi sopii noin 4–5 vuotta kreikkaa opiskelleille. Opimme puhumaan kreikkaa arkisissa tilanteissa, kertomaan myös menneisyyden tapahtumista ja ilmaisemaan mielipiteitä. Aluksi kertaamme aiemmin opittuja asioita.

Lisätiedot

Oppikirja : Epikoinoniste ellinika 1, syyskuussa kappaleesta 20.

Kurssi kestää koko lukuvuoden. Kevään kurssimaksu laskutetaan, ellei osallistumista peruta toimistoon marraskuun loppuun mennessä. Ei opetusta syyslomaviikolla 42 eikä talvilomaviikolla 9.

Halutessasi voit saada tästä kurssista opintopisteitä ja suoritusmerkinnän Oma opintopolku-palveluun. Opettaja kertoo kurssin alussa lisää tästä mahdollisuudesta, ja jokainen opiskelija päättää itse, haluaako suorittaa opintopisteitä vai osallistua kurssille ilman suoritusta. Lisätietoa: [Opintopistekurssit - Pirkan Opisto](#)

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija:

Opetuksen tavoitteet

- kertoa menneisyyden tapahtumista
- puhua säästä ja ilmastosta
- vertailla ja kuvailla ihmisiä
- ilmaista mielipiteensä

Keskeiset sisällöt

Arkielämän kreikan kieltä, mielipiteen ilmaiseminen, vertailu, kuvaaminen, menneisyydestä kertominen

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi ja opintopisteiden suorittaminen on opiskelijalle vapaaehtoista, ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Opiskelijan arviointi tapahtuu oppituntien aikana ja osana opetusta. Opettaja havainnoi opiskelijan etenemistä ja arvioi osaamisen asteikolla hyväksyty/hylätty. Vain hyväksyty suoritus kirjataan Oma opintopolku -palveluun.

Arvioinnissa käytetään kurssin ja oppimateriaalin tehtäviä, ja arviointi perustuu pääasiassa oppitunneilla esille tulevaan osaamiseen. Arvioinnin tukena käytetään eurooppalaiseen

viitekehukseen pohjautuvaa kielitaidon osaamiskriteeristöä. Kurssin hyväksytyt suorittaminen edellyttää osaamisen osoittamista vähintään taitotasolla A2.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- käyttää monipuolisesti sanastoa, joka liittyy arkielämään Kreikassa
- tunnistaa ja käyttää säähän liittyviä sanoja
- vertaa eri asioita ja tilanteita
- käyttää verbien futuuri- sekä imperfektimuotoa puheessa
- käyttää konditionaalia ilmaisemaan asioiden epävarmuutta tai ehdollisuutta

9.2. Käsityö ja muotoilu

Käsityön opetuksen tavoitteet

Kansalaisopistojen käsityön kurssit ovat avoimia kaikille taustasta riippumatta. Käsityön opetuksen tavoitteena on oppia erilaisia käsityötekniikoita ja osata käyttää niissä tarvittavia työvälineitä ja materiaaleja yksilöllisten tuotteiden valmistuksessa. Tavoitteena on myös oppia tuotteiden valmistusprosessin vaiheet suunnittelusta aina valmiin tuotteen viimeistelyyn. Työskentelyprosessin itsearviointi ja tuotteen huolto huomioiden tuotteiden elinkaari ja vastuullisuus materiaalivalinnoissa ovat tärkeitä opittavia asioita käsityön opetuksessa. Käsityön opetuksessa autetaan löytämään oma ilmaisutapa. Opetuksessa innostetaan itsensä jatkuvaan kehittämiseen ja uuden oppimiseen. Kädentaitojen arvostaminen, käsityöperinteen ja suomalaisen käsityökulttuurin tuntemus lisääntyy. Käsityön opetuksessa edistetään lisäksi heterogeenistä ryhmässä tapahtuvaa vertaisoppimista ja sosiaalisuutta.

Käsityön opetusohjelman rakenne

Kansalaisopistojen käsityön kurssit vaihtelevat laajuudeltaan muutaman kerran lyhytkursseista koko lukuvuoden kestäviin kursseihin. Myös niiden painotukset vaihtelevat.

Käsityön taitotasot ja osaamisen arviointi

Kurssit voidaan karkeasti jaotella kolmeen tasoon:

Alkeistaso (A) Opiskelija hallitsee auttavasti suunnittelu- ja työskentelyprosessin. Valmiudet itsenäiseen työskentelyyn, työvälineiden hallintaan ja omaleimaisen tuotteen aikaansaamiseen vaatii runsaasti ohjausta ja tukea. Työn jälki voi olla huolimaton ja epävarmaakin. Opiskelija pitäytyy valmiissa malleissa.

Perustaso (B) Opiskelija selviytyy melko itsenäisesti työskentelystä, mutta turvautuu melko paljon valmiisiin ratkaisumalleihin yksilöllisyyden kustannuksella. Hän hallitsee tarvittavat tekniikat ja työvälineet, mutta tarvitsee vielä apua.

Jatkotaso (A) Opiskelija osaa suunnitella ja valmistaa omaleimaisen tuotteen, jossa on rohkeasti sovellettu opittua. Johdonmukaisuus ja uskallus omien ideoiden toteuttamiseen on vahvaa. Lopputulos on huolellisesti työstetty ja suunnitelman mukainen.

Käsityön kursseilla on tyypillistä, että opiskelijoiden lähtötaso on vaihteleva.

Osaamisen arviointi tehdään vertaamalla opiskelijan osaamista kurssin osaamistavoitteisiin ja niistä johdettuihin arviointikriteereihin. Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista. Osaaminen arvioidaan, mikäli opiskelija antaa suostumuksensa arvioinnille kurssin aluksi. Opiskelijan osaamisen arvioinnista vastaa kurssin opettaja osana kurssin opetusta. Arvioinnissa voi käyttää kurssin ja oppimateriaalin tehtäviä sekä erilaisia omaehtoisia tuotoksia siten, että yksittäisten opiskelijoiden osaamisen arviointi ei vaikuta merkittävästi muun ryhmän toimintaan.

9.2.1. Kuvan siirto keramiikalle, 1 op

Tule ja ikuista mustavalkoisia valokuviasi ja/tai piirroksiasi keramiikkalevyille. Kuvansiirtotekniikassa mustavalkoisista laserkopioista kuva siirretään apuaineiden avulla savilaatalle. Laatta kuivatetaan ja lopuksi poltetaan keramiikaksi.

Tuo mukanasasi ensimmäiselle kerralle mustavalkoisia valokuvia tai/ja piirustuksia, tai valmiita lasertulosteita, jotka on tulostettu A4-arkille. Kuvansiirto onnistuu parhaiten kuvilla, joissa on voimakas kontrasti. Jos kuvassa on tekstiä, se pitää kääntää peilikuvaksi ennen tulostusta.

Savi, töiden polttaminen ja kuvatulosteet sisältyvät kurssihintaan. Polton jälkeen laatat ovat noudettavissa keramiikkatilasta. Esineet soveltuvat koristekäyttöön/taide-esineiksi.

Halutessasi voit saada tästä kurssista opintopisteitä ja suoritusmerkinnän Oma opintopolku-palveluun. Lisätietoa: [Opintopistekurssit - Pirkan Opisto](#)

Työskentelystä on 20 tuntia lähiopetusta ja noin 7 tuntia on opiskelijan omaa suunnittelu- ja valmistustyötä, jonka opiskelija tekee omalla ajallaan.

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija:

Osaamistavoitteet

- ymmärtää esivalmistelujen merkityksen valmiissa tuotteessa
- ymmärtää, millaiset kuvat sopivat parhaiten siirrettäviksi savelle
- osaa valita työhönsä sopivimmat työkalut
- ymmärtää keraamisen kuvansiirron valmistusprosessin suunnitelmasta valmiiksi tuotteeksi (esineen valmistus, kuvansiirto, kuivatus ja poltto)
- osaa siirtää suunnitellun kuvan savelle

Keskeiset sisällöt

kuvan siirto keramiikalle: suunnittelu ja valmistusprosessi

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Kurssin opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kurssin aikana ja se perustuu opiskelijan antamaan näyttöön. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksyty/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- opiskelija suunnittelee tuotteen, johon siirretään kuva
- opiskelija valitsee omaan työhönsä parhaiten sopivat työvälineet ja osaa käyttää niitä oikein
- opiskelija osoittaa ymmärtävänsä kuvan siirtämiseen liittyvien tärkeimpien apuaineiden käytön ja tekniikat
- opiskelija valmistaa suunnitelman mukaisen tuotteen
- opiskelija huolehtii käyttämistään työvälineistä ja materiaaleista

9.2.2. Puukontaonta, 4 op

Valmistamme erilaisia puukkoja omien toiveiden ja tarpeiden mukaan. Opit terän taonnan vaiheet lämpökäsittelyineen, kahvan ja helojen valmistuksen sekä nahkatupen ompelun ja värjäyksen. Tavoitteena on oppia valmistamaan hyvin vuoleva, perinteinen hiiliteräspuukko sekä siihen tuppi kaikkine työvaiheineen. Ota mukaan omat henkilökohtaiset suojaimet eli silmäsuojat, kuulosuojat, haalarit ja hanskat. Opettaja voi avustaa materiaalin hankinnassa. Ahjon kaasu (24 € / lukuvuosi) sisältyy kurssin hintaan.

Jos tavoitteenasi on suorittaa puukkosepän ammattitukinto, antaa tämä kurssi siihen hyvät pohjatiedot.

Kurssi kestää koko lukuvuoden. Kevään kurssimaksu laskutetaan, ellei osallistumista peruta toimistoon marraskuun loppuun mennessä.

Lisätiedot

Halutessasi voit saada tästä kurssista opintopisteitä ja suoritusmerkinnän Oma opintopolku-palveluun. [Katso lisätietoa opintopistekursseista tästä >>](#)

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija:

Opetuksen tavoitteet

- ymmärtää muotokielen perusteet ja osaa suunnitella oman puukon
- osaa takoa puukon terän
- osaa teroittaa ja viimeistellä terän
- osaa muotoilla kahvan
- osaa koota puukon
- osaa valmistaa puukkoon sopivan tupen

Keskeiset sisällöt

Puukon suunnittelu, terän, kahvan ja tupen valmistus sekä puukon kokoaminen

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Kurssin opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kurssin aikana ja se perustuu opiskelijan antamaan näyttöön (puukonvalmistuksen kaikkien työvaiheiden suorittaminen ilman kriittisiä puutteita). Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- opiskelija laatii ohjatusti suunnitelman puukon valmistamisesta huomioiden mittasuhteet, käytettävyyden ja estetiikan
- opiskelija muotoilee ja viimeistelee puukon terän takomalla sekä hiomalla
- opiskelija hallitsee terän lämpökäsittelyn ja tuntee sen merkityksen
- opiskelija teroittaa terän tahkolla
- opiskelija muotoilee puukon kahvan suunnitelman mukaisesti ja viimeistelee sen
- opiskelija kokoaa puukon siten, että se on tarkoituksenmukainen ja kestävä
- opiskelija valmistaa ja viimeistelee puukolle sopivan nahkatupen
- opiskelija huomioi työturvallisuuden kaikissa työskentelyn vaiheissa

9.2.3. Makramee, lyhytkurssi, 1 op

Luo ihanista makrameelangoista persoonallinen tekstiili kotiisi! Kurssi soveltuu sekä aloittelijoille että jonkin verran makrameeta tehneille. Jos osaat jo solmut, aloitat suoraan uuden inspiroivan makrameetyön. Harjoittelemme aluksi solmujen teon, jonka jälkeen osaat toteuttaa toiveittesi mukaisen makrameetyön joko valmiin ohjeen tai oman idean pohjalta.

Voit tehdä esimerkiksi näyttävän seinävaatteen, ampelin tai lampunvarjostimen. Kurssin käytyäsi osaat laskea materiaalin menekin, sovellat työohjeita ja kuvia omiin makrameetöihin. Lue kurssin tiedoista infokirje materiaalien hankintaa varten.

Lisätiedot

Halutessasi voit saada tästä kurssista opintopisteitä ja suorituserkinnän Oma opintopolku-palveluun. Opettaja kertoo kurssin alussa lisää tästä mahdollisuudesta, ja jokainen opiskelija päättää itse, haluaako suorittaa opintopisteitä vai osallistua kurssille ilman suoritusta. Lisätietoa: [Opintopistekurssit - Pirkan Opisto](#)

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin jälkeen opiskelija osaa

Opetuksen tavoitteet

- tehdä makrameen perussolmut ja käyttää niitä oman työn toteutuksessa
- tulkita ja soveltaa työohjeita oman makrameetyön suunnittelussa ja valmistuksessa
- tunnistaa makrameetöihin soveltuvat materiaalit ja arvioida niiden menekin
- viimeistellä makrameetyön
- arvioida omaa työskentelyään ja valmistamaansa makrameetyötä

Keskeiset sisällöt

Makrameetyön suunnittelu, materiaalien valinta, perussolmujen tekeminen ja viimeistely

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi ja opintopisteiden suorittaminen on opiskelijalle vapaaehtoista, ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Opettaja arvioi osaamistavoitteiden toteutumista havainnoimalla ja keskustelemalla kurssin aikana sekä itsenäisen tehtävän perusteella. Arviointi asteikolla hyväksytty/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- opiskelija osaa tehdä makrameen perussolmut ja toteuttaa niillä toimivan rakenteen omaan työhönsä
- opiskelija toteuttaa valmiin työohjeen tai oman suunnitelmansa mukaisen makrameetyön
- opiskelija vertailee ja tunnistaa makrameen materiaaleja ja osaa arvioida niiden menekin
- opiskelija viimeistelee makrameetyön tarkoituksenmukaisella tavalla
- opiskelija dokumentoi työvaiheita sekä arvioi työskentelyään ja ja työn lopputuloksia saamiensa ohjeiden mukaan

9.3. Tieto- ja viestintäteknikka

- **Tietotekniikan opetuksen tavoitteet**

Tietotekniikkaopetuksen tavoitteena on tukea kansalaisen digitaalista arkea. Opetustarjonnassa on laitteiden, käyttöliittymien sekä palveluiden opetusta liittyen tieto- ja viestintäteknikkaan, mobiililaitteisiin ja tietosuojaan.

- **Tietotekniikan opetusohjelman rakenne**

Tieto- ja viestintäteknikan opetusta järjestetään pääasiassa ryhmissä lähiopetuksena sekä henkilökohtaisena digitukena.

- **Tietotekniikan taitotasot ja osaamisen arviointi**

Alkeistaso (A)

Tietotekniikan peruskäytön osaamisen tavoite on opiskelijan arjen digitaitoihin liittyvistä tilanteista selviytyminen ja laitteiden käyttöön sekä niiden hallintaan liittyvän pelon ja arkuuden hälventäminen. Digitaidot ovat nykyajan kansalaistaitoja, joita ilman ei tule toimeen. Esimerkiksi verkkopankin tai sähköisten terveyspalveluiden käyttö on edellytys nyky-yhteiskunnassa toimimiselle.

Perustaso (B)

Tietotekniikan taitoja ylläpitävä koulutus vahvistavaa opiskelijan osaamista esimerkiksi sähköpostin, tekstinkäsittelyn tai sosiaalisen median käytössä. Opiskelu motivoi opiskelijaa löytämään omia kiinnostuksen kohteita tietotekniikan ja median alalta.

Jatkotasot (C)

Soveltavien taitojen avulla opiskelija osaa toimia sisällöntuottajana, pyrkiä itsenäiseen ongelmanratkaisuun ja ajankohtaisten digitaalisten ilmiöiden kohtaamiseen (esim. tietoturva) digiasioissa sekä vahvistaa opiskelijan kiinnostuksen kohteita ja kannustaa itseohjautuvaan oppimiseen.

Osaamisen arviointi tehdään vertaamalla opiskelijan osaamista kurssin osaamistavoitteisiin ja niistä johdettuihin arviointikriteereihin.

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista. Osaaminen arvioidaan, mikäli opiskelija antaa suostumuksensa arvioinnille kurssin aluksi. Opiskelijan osaamisen arvioinnista vastaa kurssin opettaja. Koska arviointi tapahtuu osana kurssin opetusta, osaamisen osoittamisen tulisi olla mahdollisimman helppoa ja yksinkertaista sekä opiskelijalle että opettajalle. Arvioinnissa voi käyttää kurssin ja oppimateriaalin tehtäviä sekä erilaisia omaehtoisia tuotoksia siten, että yksittäisten opiskelijoiden osaamisen arviointi ei vaikuta merkittävästi muun ryhmän toimintaan.

9.3.1. Kotisivut WordPressillä, 3 op

WordPress on maailman suosituin blogialusta ja sisällönhallintajärjestelmä, ja sen avulla voidaan julkaista henkilökohtaista sisältöä ja myös luoda yhteisön julkaisualusta.

Tällä kurssilla tutustutaan WordPress julkaisualustaan paikallisella palvelimella. Kurssille osallistujalta edellytetään hyvää perusosaamista tietokoneesta ja ymmärrystä kansioiden ja verkon käytöstä.

HTML- ja CSS-osaamista ei tarvitse olla, sillä niiden alkeita opetellaan kurssin aikana. Harjoitellaan oman sivuston ylläpitoa webhotellissa, sivuston siirtoa palvelimelta toiselle ja jokainen osallistuja tekee oman harjoitussivuston WordPressillä omatoimisesti.

Osallistujilta edellytetään oman kannettavan tietokoneen mukaan ottamista.

Lisätiedot

Halutessasi voit saada tästä kurssista opintopisteitä ja suoritusmerkinnän Oma opintopolku-palveluun. Lisätietoa: [Opintopistekurssit - Pirkan Opisto](#)

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija osaa:

Osaamistavoitteet

- ideoida ja toteuttaa itsenäisesti sivuston suunnittelun
- WordPressin perustoiminnot
- toteuttaa itsenäisesti sivuston toteutuksen

Keskeiset sisällöt

Kotisivujen suunnittelu, Wordpress-ohjelman perustoiminnot, kotisivujen toteutus

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Saat lisätietoa opettajalta ensimmäisellä kurssikerralla. Arviointi perustuu kurssin aikana tehtyihin tehtäviin. Osaaminen arvioidaan kurssiin sisältyvien harjoitusten perusteella asteikolla hyväksyty/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- opiskelija tekee sivustosunnitelman
- opiskelija hahmottelee sivujen rakenteen
- opiskelija hallitsee WordPressin perustoiminnot
- opiskelija osaa valita sivustolle sopivat lisäosat ja teemat
- opiskelija luo sivustolle uuden sivun tai artikkelin
- opiskelija lataa mediasisältöä mediakirjastoon
- opiskelija luo sivustolle tarvittavat navigointivalikot

9.4. Kuvataiteet

- **Kuvataiteen opetuksen tavoitteet**

Kuvataideopetuksen tavoitteena on tukea ja kehittää opiskelijan kuvallista ja visuaalista ajattelua, kuvanlukutaitoa ja taiteentuntemusta. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia oppia erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja kuvallisen ilmaisun menetelmiä. Kuvataideopetus lisää opiskelijan toiminnallisia valmiuksia ja edistää hyvinvointia.

- **Kuvataiteen opetusohjelman rakenne**

Kursseja on taiteen perusteet hallitseville sekä edistyneemmille opiskelijoille. Lyhyt- ja viikonloppukursseilla voi kokeilla uusia ilmaisumuotoja tai työtapoja, täydentää jo oppimaansa sekä keskittyä intensiivisesti johonkin teemaan tai tekniikkaan.

Pirkan opisto tarjoaa aikuisille visuaalisten taiteiden perusopetusta laajan oppimäärän mukaan. Laajan oppimäärän opinnot muodostuvat perus- ja syventävistä opinnoista. Pirkan opiston kuvataidekoulun aikuisopiskelijat voivat halutessaan sisällyttää *P/S- tai *S -merkinnöillä otsikoituja vapaan sivistystyön opintopistekursseja osaksi valinnaisia opintoja kuvataiteen perusopetuksessa.

- **Kuvataiteen taitotasot ja osaamisen arviointi**

Osaamisen arviointi tehdään vertaamalla opiskelijan osaamista kurssin osaamistavoitteisiin ja niistä johdettuihin arviointikriteereihin.

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista. Osaaminen arvioidaan, mikäli opiskelija antaa suostumuksensa arvioinnille kurssin aluksi. Opiskelijan osaamisen arvioinnista vastaa kurssin opettaja.

9.4.1. Sukeletaan akvarellin maailmaan *P/S, 1 op

Tule kokeilemaan eri tapoja maalata akvarelleja. Kurssilla tutustumme erilaisiin akvarellitekniikoihin kuten märkää märälle, laseeraus-, roiske-, suolamaalaus- ja kuivasivellintekniikkaan. Kurssi sopii sekä aloittelijoille että pidempään maalanneille. Opettaja antaa yksilöllistä ohjausta kunkin oman tason mukaan. Voit toteuttaa kurssilla maalauksia omista aiheista tai työskennellä opettajan antamien aiheiden parissa. Ota kurssille mukaan: omat akvarellivärit, 300 g/m² akvarellipaperia, akvarellisiveltimiä, lyijykynä ja luonnostelupaperia. Kurssilta voi myös lunastaa tukevaa akvarellipaperia ja liimapaperia.

*P/S = Kurssi hyväksytään aikuisten kuvataiteen perusopetuksen syventäviin ja perusopintoihin.

Lisätiedot

Halutessasi voit saada tästä kurssista opintopisteitä ja suoritusmerkinnän Oma opintopolku-palveluun. Opettaja kertoo kurssin alussa lisää tästä mahdollisuudesta, ja jokainen opiskelija päättää itse, haluaako suorittaa opintopisteitä vai osallistua kurssille ilman suoritusta. Lisätietoa: [Opintopistekurssit - Pirkan Opisto](#)

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija:

Opetuksen tavoitteet

- tietää, mitä akvarelliväri on
- osaa työskennellä akvarelliväreillä monipuolisesti
- ymmärtää, millaiset työvälineet ja materiaalit ovat sopivia akvarellimaalaukselle
- huolehtii käyttämistään työvälineistä ja materiaaleista
- ymmärtää huolehtia työympäristönsä suojaamisesta ja siisteydestä

Keskeiset sisällöt

Akvarellimaalaus ja akvarellitekniikat, akvarellimaalauksen työvälineet ja materiaalit

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Kurssin opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kurssin aikana ja se perustuu opiskelijan antamaan näyttöön. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytyt/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- opiskelija suunnittelee ja toteuttaa akvarelliharjoituksia
- opiskelija osaa käyttää tekniikoita ja materiaaleja mielenkiintoisesti luodessaan omia teoksia
- opiskelija huolehtii käyttämistään työvälineistä ja materiaaleista

9.4.2. Taide ja julkinen tila - oma taiteen ehdotus, lyhytkurssi *P/S, 0,5 op

Kurssilla pääset muovailemaan oman versiosi jostakin paikallisesta julkisesta taideteoksesta tai suunnittelemaan täysin omasi. Muotoilun jälkeen teos kuvataan ja liitetään johonkin itse valittuun ja kuvattuun maisemaan digikuvana. Kurssilla tutustutaan kuvanveiston perinteeseen ja opitaan havainnoimaan sekä tulkitsemaan kolmiulotteista ilmaisua. Kurssilla pohditaan ja tarkastellaan julkista taidetta suhteessa erilaisiin ympäristöihin. Kurssilla tutustutaan julkiseen taiteeseen ja tilaan kuvaesimerkein. Kurssilla opit myös tunnistamaan veistoksia ja julkisia monumentteja. Saat lisäksi konkreettisia ideoita, miten julkisen taiteen ehdotelmia voidaan tehdä.

*P/S = Kurssi hyväksytään aikuisten kuvataiteen perusopetuksen syventäviin ja perusopintoihin.

Lisätiedot

Halutessasi voit saada tästä kurssista opintopisteitä ja suoritusmerkinnän Oma opintopolku-palveluun. Opettaja kertoo kurssin alussa lisää tästä mahdollisuudesta, ja jokainen opiskelija päättää itse, haluaako suorittaa opintopisteitä vai osallistua kurssille ilman suoritusta. Lisätietoa: [Opintopistekurssit - Pirkan Opisto](#)

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija:

Opetuksen tavoitteet

- tunnistaa erilaisia veistoksia ja julkisia monumentteja
- tutustuu kuvanveiston perinteeseen
- saa ideoita ja käytännön työkaluja julkisen taiteen suunnitteluun
- ymmärtää julkisen taiteen vaikutuksia yhteisöön ja ympäristöön
- syventää ajatteluaan omasta taiteellisesta ilmaisustaan suhteessa ympäristöön

Keskeiset sisällöt

Julkiset veistokset ja monumentit, kuvanveiston perinne, julkisen taiteen vaikutukset yhteisöön ja ympäristöön

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Kurssin opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kurssin aikana ja se perustuu opiskelijan antamaan näyttöön. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksyty/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- opiskelija suunnittelee ja muotoilee ohjatusti muovailun version jostakin julkisesta taideteoksesta tai suunnittelee kokonaan oman muovailun version
- opiskelija ottaa huomioon oleelliset näkökulmat työskennellessään julkisen taiteen parissa
- opiskelija sovittaa muovailun version digikuvaan
- opiskelija oppii keskustelemaan taiteen merkityksestä julkisessa tilassa ja sen vaikutuksista

9.4.3. Piirustuksen ja maalauksen päiväateljee *P/S, 3 op

Toteuta unelmasi ja tule rohkeasti kokeilemaan erilaisia piirustus- ja maalausmenetelmiä! Kurssi soveltuu niin alkajille kuin jatkajillekin. Alkajille perustietoa piirustus- ja maalaustekniikoista – ensimmäisellä kerralla voit tulla ilman omia välineitä. Jatkajille itsenäinen aihe- ja materiaalivalinta, jossa tavoitteena on useamman työn kokonaisuus. Halukkaat saavat opettajalta teemoja ja ideoita työskentelyn pohjaksi. Taiteen perusopetuksen opiskelijoille on mahdollisuus syventää osaamistaan tai työstää itsenäistä näyttelyprojektia. Kurssi kestää koko lukuvuoden.

*P/S = Kurssi hyväksytään aikuisten kuvataiteen perusopetuksen syventäviin ja perusopintoihin.

Lisätiedot

Halutessasi voit saada tästä kurssista opintopisteitä ja suoritusmerkinnän Oma opintopolku-palveluun. Opettaja kertoo kurssin alussa lisää tästä mahdollisuudesta, ja jokainen opiskelija päättää itse, haluaako suorittaa opintopisteitä vai osallistua kurssille ilman suoritusta. Lisätietoa: [Opintopistekurssit - Pirkan Opisto](#)

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija:

Opetuksen tavoitteet

- ymmärtää perusteet havaintoon perustuvasta piirustuksesta ja maalauksesta
- ymmärtää värin merkityksen valon ja varjon kuvaamisessa
- ymmärtää sommittelun perusteet
- osaa käyttää erilaisia piirustus- ja maalaustekniikoita tarkoituksenmukaisesti
- osaa koostaa teemallisen kokonaisuuden omista teoksistaan

Keskeiset sisällöt

Havaintoon perustuva piirustus ja maalaus, värin merkitys valon ja varjon kuvaamisessa, sommittelu

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Kurssin opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kurssin aikana ja se perustuu opiskelijan antamaan näyttöön. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksyty/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Opiskelija suunnittelee, luonnostelee ja toteuttaa useamman maalauksen tai piirustuksen kokonaisuuden, joissa näkyy opiskelijan osaaminen havaintoon perustuvasta työskentelystä.
- Opiskelija suunnittelee, luonnostelee ja toteuttaa useamman maalauksen tai piirustuksen kokonaisuuden, joissa näkyy opiskelijan osaaminen valon ja varjon kuvaamisesta ja sommittelusta.
- Opiskelija valitsee omaan työhönsä parhaiten sopivat työvälineet ja materiaalit sekä osaa käyttää niitä oikein ja mielenkiintoisesti
- Opiskelija huolehtii käyttämistään työvälineistä ja materiaaleista.

9.4.4. Kuvanveisto *P/S, 4 op

Kuvanveistokurssilla valmistetaan reliefi seinälle tai veistos sisätiloihin tai puutarhaan. Kurssilla ensimmäistä kertaa olevat oppivat kuvanveiston perustekniikoita, kuten savimuovailua, muotin tekoa ja kipsi- sekä betonivalua. Ensin suunnitellaan ja valmistetaan reliefi eli korko- tai kohokuva ja sen jälkeen tutustutaan kolmiulotteiseen muotoon. Kurssilla aikaisemmin olleilla on perustekniikoiden lisäksi mahdollisuus kokeilla monimutkaisempia valumuotteja sekä veistoksen rakentamista kankaasta ja kipsistä, paperimassasta ja muista materiaaleista.

Kurssilta voi lunastaa perusmateriaalit. Kurssi kestää koko lukuvuoden. Kevään kurssimaksu laskutetaan, jollei osallistumista peruta toimistoon marraskuun loppuun mennessä.

*P/S = Kurssi hyväksytään aikuisten kuvataiteen perusopetuksen syventäviin ja perusopintoihin.

Koko lukuvuoden kestävän kurssin laajuus on 4 opintopistettä.

Lisätietoja vaihtoehtoisesta 1 opintopisteen suoritustavasta:

Pirkan opiston aikuisten kuvataidekoululaisilla on vaihtoehtoinen mahdollisuus suorittaa tämän kurssin sisällä lyhyt kuvanveiston tutustumisjakso, joka sisältää 24 tuntia lähiopetusta ja vastaa laajuudeltaan yhtä opintopistettä. Tähän kokonaisuuteen kuuluu, että opiskelija on tutustunut kuvanveiston eri menetelmiin ja kipsimuotin tekemiseen. Yhden opintopisteen tutustumisjakson aikana suunnitellaan ja valmistetaan reliefi.

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija:

Opetuksen tavoitteet

- on tutustunut perinteisen kuvanveiston eri menetelmiin
- osaa ja uskaltaa rohkeasti kokeilla ja käyttää erilaisia kuvanveistoon liittyviä perustekniikoita
- kykenee muovailemaan savesta ja muista materiaaleista kolmiulotteisia hahmoja havainnon tai mielikuvan pohjalta
- on tutustunut kipsimuotin tekemiseen ja betonivaluun

Keskeiset sisällöt

Kuvanveiston menetelmät ja perustekniikat, kolmiulotteisten hahmojen muovailu, kipsimuotti, betonivalu

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Arviointi Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Kurssin opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kurssin aikana ja se perustuu opiskelijan antamaan näyttöön. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksyty/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Opiskelija suunnittelee ja toteuttaa veistoksen.
- Opiskelija käyttää eri työvaiheissa apuna kuvanveiston eri tekniikoita.
- Opiskelija valitsee omaan työhönsä parhaiten sopivat työvälineet ja materiaalit sekä osaa käyttää niitä oikein ja mielenkiintoisesti.
- Opiskelija huolehtii käyttämistään työvälineistä ja materiaaleista.

9.4.5. Värien vuorovaikutus * P/S, 1 op

Kurssilla tutustutaan väriopin teorioihin ja tehdään harjoituksia väripapereilla sekä maalaten. Kurssilla pureudutaan erityisesti värien suhteellisuutta tutkivaan Albersin värioppiin. Kurssi antaa tärkeitä perusvalmiuksia taiteelliseen työskentelyyn. Kurssi sisältää 20 tuntia lähiopetusta ja 7 tuntia itsenäistä opiskelua..

*P/S = Kurssi hyväksytään aikuisten kuvataiteen perusopetuksen syventäviin ja perusopintoihin.

Lisätiedot

Ensimmäisellä kerralla mukaan luonnostelu- ja muistiinpanovälineet, vesivärit tai akryylivärit, siveltimiä ja maalaamiseen soveltuvaa paperia sekä sakset, viivoitin ja liimapuikko.

Halutessasi voit saada tästä kurssista opintopisteitä ja suoritusmerkinnän Oma opintopolku-palveluun. Opettaja kertoo kurssin alussa lisää tästä mahdollisuudesta, ja jokainen opiskelija päättää itse, haluaako suorittaa opintopisteitä vai osallistua kurssille ilman suoritusta. Lisätietoa: [Opintopistekurssit - Pirkan Opisto](#)

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija:

Opetuksen tavoitteet

- tuntee väriopin keskeisien teorioiden perusteita ja käsitteitä, kuten väriympyrä simultaanikontrasti ja muut värikontrastit, väriharmoniat, subtraktiivinen ja additiivinen värien sekoittuminen
- ymmärtää, miten väri vaikuttaa vieressä oleviin väreihin (=värien vuorovaikutus)
- ymmärtää, miten väri on riippuvainen ympäristöstään
- ymmärtää, mitä tarkoittaa väriyhennys
- ymmärtää, mitä tarkoittaa läpikuultavuus ja tilailluusio
- ymmärtää, mikä on värien leviämisen ilmiö

Keskeiset sisällöt

Väriopin perusteet, värien vuorovaikutus ja riippuvuus ympäristöstä, väri vähennys, läpikuultavuus ja tilailluusio, värien leviämisiä

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Kurssin opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kurssin aikana ja se perustuu opiskelijan antamaan näyttöön. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksyty/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Opiskelija toteuttaa ohjatusti väriopin kansion, joka koostuu väriopin harjoitustöistä. Harjoitustyöt havainnollistavat väriopin teorioita ja käsitteitä.

9.4.6. Taideleiri Hämeenkyrössä *P/S, 1 op

Työskentelemme akvarelli-, akryyli- tai öljyvärein Hämeenkyrön perinnemaisemissa ulkona ja sisällä sään mukaan. Tukikohtana on tunnelmallinen Rauhamäen sali ja lähin naapuri F.E. Sillanpään nuoruudenkoti Töllinmäki.

Lähestymme maisema-aiheita opettajan alustusten pohjalta ja tutkimme valitsemasi maalausmateriaalien mahdollisuuksia aiheen tulkinnassa. Voimme myös yhdistellä eri tekniikkoja samaan työhön. Mukaan luonnosteluvälineet sekä valitsemasi maalausmateriaalit. Akvarellipaperia ja liimapaperia voi lunastaa ja aluslevyjä voi lainata kurssipaikalta. Tarkemmat ohjeet matkustamisesta ja ruokailusta ilmoittautuneiden kurssikirjeessä toukokuussa.

*P/S = Kurssi hyväksytään aikuisten kuvataiteen perusopetuksen syventäviin ja perusopintoihin.

Lisätiedot

Halutessasi voit saada tästä kurssista opintopisteitä ja suoritusmerkinnän Oma opintopolku-palveluun. Opettaja kertoo kurssin alussa lisää tästä mahdollisuudesta, ja jokainen opiskelija päättää itse, haluaako suorittaa opintopisteitä vai osallistua kurssille ilman suoritusta. Lisätietoa: [Opintopistekurssit - Pirkan Opisto](#)

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija:

Opetuksen tavoitteet:

- kykenee rajaamaan havainnoistaan kiinnostavan aiheen
- osaa käyttää perspektiiviä
- pohtii valitsemaansa aihetta ja osaa valita aiheeseen sitä tukevat materiaalit ja tekniikat
- ymmärtää huolehtia työympäristönsä suojaamisesta ja siisteydestä

Keskeiset sisällöt

Akvarelli-, akryyli- ja öljyvärimaalaus, maisema-aiheet, perspektiivin käyttö

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Kurssin opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kurssin aikana ja se perustuu opiskelijan antamaan näyttöön. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksyty/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Opiskelija suunnittelee ja toteuttaa useamman maalauksen kokonaisuuden valitsemistaan aiheista.
- Opiskelija osoittaa hallitsevansa perspektiivin käytön maalauksissa.
- Opiskelija valitsee omaan työhönsä parhaiten sopivat työvälineet ja materiaalit sekä osaa käyttää niitä oikein ja mielenkiintoisesti.
- Opiskelija huolehtii käyttämistään työvälineistä ja materiaaleista.

9.4.7. Piirustuksen ja maalauksen työpaja *P/S, 3 op

Toteuta unelmiasi ja tule rohkeasti kokeilemaan erilaisia piirustus- ja maalausmenetelmiä! Kurssi soveltuu niin alkajille kuin jatkajillekin. Alkajille perustietoa piirustus- ja maalaustekniikoista – ensimmäisellä kerralla voit tulla ilman omia välineitä. Jatkajille itsenäinen aihe- ja materiaalivalinta, jossa tavoitteena on useamman työn kokonaisuus. Halukkaat saavat opettajalta teemoja ja ideoita työskentelyn pohjaksi. Taiteen perusopetuksen opiskelijoille on mahdollisuus syventää osaamistaan tai työstää itsenäistä näyttelyprojektia.

Kurssi kestää koko lukuvuoden. Kevään kurssimaksu laskutetaan, jollei osallistumista peruta toimistoon marraskuun loppuun mennessä.

*P/S = Kurssi hyväksytään aikuisten kuvataiteen perusopetuksen syventäviin ja perusopintoihin.

Osaamistavoitteet

Opetuksen tavoitteet

- ymmärtää perusteet havaintoon perustuvasta piirustuksesta ja maalauksesta
- ymmärtää värin merkityksen valon ja varjon kuvaamisessa
- ymmärtää sommittelun perusteet
- osaa käyttää erilaisia piirustus- ja maalaustekniikoita tarkoituksenmukaisesti
- osaa koostaa teemallisen kokonaisuuden omista teoksistaan

Keskeiset sisällöt

Havaintoon perustuva piirustus ja maalaus, värin merkitys valon ja varjon kuvaamisessa, sommittelu

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Kurssin opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kurssin aikana ja se perustuu opiskelijan antamaan näyttöön. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksyty/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Opiskelija suunnittelee, luonnostelee ja toteuttaa useamman maalauksen tai piirustuksen kokonaisuuden, joissa näkyy opiskelijan osaaminen havaintoon perustuvasta työskentelystä.
- Opiskelija suunnittelee, luonnostelee ja toteuttaa useamman maalauksen tai piirustuksen kokonaisuuden, joissa näkyy opiskelijan osaaminen valon ja varjon kuvaamisesta ja sommittelusta.
- Opiskelija valitsee omaan työhönsä parhaiten sopivat työvälineet ja materiaalit sekä osaa käyttää niitä oikein ja mielenkiintoisesti.
- Opiskelija huolehtii käyttämistään työvälineistä ja materiaaleista.

9.4.8. Maalaustekniikoita ja materiaalikokeiluja *S, 3 op

Työskentelemme öljy- ja/tai akryyliväreillä erilaisille pohjamateriaaleille esimerkiksi kankaalle, puulevyille tai pleksille. Tutustumme tämän päivän maalaustaiteeseen ja sen moninaisiin tapoihin ilmaista elettyä elämää. Käymme läpi erilaisia maalaustekniikoita ja materiaalikokeiluja, joista kukin saa valita itselleen mieluisimmat tekniikat. Halukkaat voivat myös tutustua pleksimaalauksen perusteisiin. Opiskelija saa eväitä myös itsenäiseen työskentelyyn ja saa tukea oman ilmaisun löytämiseen.

*S = Kurssi hyväksytään aikuisten kuvataiteen perusopetuksen syventäviin opintoihin.

Lisätiedot

Halutessasi voit saada tästä kurssista opintopisteitä ja suoritusmerkinnän Oma opintopolku-palveluun. Opettaja kertoo kurssin alussa lisää tästä mahdollisuudesta, ja jokainen opiskelija päättää itse, haluaako suorittaa opintopisteitä vai osallistua kurssille ilman suoritusta. Lisätietoa: [Opintopistekurssit - Pirkan Opisto](#)

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

Opetuksen tavoitteet

- ymmärtää akryyli- ja öljyväreiden käytön periaatteet
- ymmärtää, millaiset pohjat ja työvälineet soveltuvat kullekin materiaalille
- oppii ilmaisun ja tulkinnan taitoja
- kehittää visuaalista lukutaitoaan tutkimalla nykytaiteen aiheita ja erilaisia tekniikoita ja menetelmiä
- huolehtii käyttämistään työvälineistä ja materiaaleista

Keskeiset sisällöt

Akryyli- ja öljyvärimaalaukset, työvälineet ja materiaalit, ilmaisu ja tulkinta, visuaalinen lukutaito

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Kurssin opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kurssin aikana ja se perustuu opiskelijan antamaan näyttöön. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytyt/hylätyt.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Opiskelija kokeilee ohjatusti erilaisia materiaaleja ja tekniikoita.
- Opiskelija suunnittelee, luonnostelee ja toteuttaa maalauksen, jossa näkyy kurssin tavoitteiden mukainen osaaminen.
- Opiskelija huolehtii käyttämistään työvälineistä ja materiaaleista.

9.4.9. Puupiiirros *P/S, 1 op

Kurssilla opitaan puupiiirroslaatan valmistaminen, kaiverrus ja vedostaminen. Teemme yksivärisen ja kaksivärisen puupiiirroksen sekä monivärisen katoavan laatan puupiiirroksen. Halukkaat voivat osallistua yhteiseen teemaan, joka on ”Luonto ja ihminen”. Mukaan voit ottaa aikaisempia laattoja ja öljyvärejä, jos niitä löytyy. Kurssi sopii sekä alkaville että puupiiirrosta jo tehneille. Perusmateriaalin voit lunastaa kurssilta.

*P/S = Kurssi hyväksytään aikuisten kuvataiteen perusopetuksen syventäviin ja perusopintoihin.

Lisätiedot

Halutessasi voit saada tästä kurssista opintopisteitä ja suorituserkinnän Oma opintopolku-palveluun. Opettaja kertoo kurssin alussa lisää tästä mahdollisuudesta, ja jokainen opiskelija päättää itse, haluaako suorittaa opintopisteitä vai osallistua kurssille ilman suoritusta. Lisätietoa: [Opintopistekurssit - Pirkan Opisto](#)

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija:

Opetuksen tavoitteet

- osaa valita puupiirostyöskentelyyn oikeat materiaalit
- osaa käyttää veitsiä, talttoja ja kaivertimia tarkoituksenmukaisesti
- osaa käyttää öljyväripohjaisia painovärejä
- osaa säilyttää käyttämänsä tarvikkeet asianmukaisesti
- ymmärtää huolehtia työturvallisuudesta, työympäristönsä suojaamisesta ja siisteydestä

Keskeiset sisällöt

Puupiiirroslaatan valmistaminen, kaiverrus ja vedostaminen

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Kurssin opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kurssin aikana ja se perustuu opiskelijan antamaan näyttöön. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Opiskelija suunnittelee ja kaivertaa piirroksen painolaatalle.
- Opiskelija ottaa painolaatalta vedoksia.
- Opiskelija valitsee omaan työhönsä parhaiten sopivat työvälineet ja materiaalit sekä osaa käyttää niitä oikein ja mielenkiintoisesti.

- Opiskelija huolehtii käyttämistään työvälineistä ja materiaaleista.

9.4.10. Luova ja intuitiivinen maalaus *P/S, 1 op

Kurssilla käännytään sisäänpäin ja etsitään sieltä nousevia maalausaiheita. Teemme erilaisia mielikuva- ja hiljentymisharjoituksia. Herkistytään kokemaamme maalaten ja kirjoittaen sekä olemalla sanoitta kuvan äärellä. Kyseessä on kehollinen ja kokemuksellinen kokonaisuus, jossa jokainen käy omaa matkaansa. Harjoitellaan rohkeaa ja kokeilevaa lähestymistapaa itseilmaisulle. Syys- ja kevätlukukaudella on eri aiheet, voit siis tulla mukaan kesken kurssin.

Ensimmäiselle kerralle mukaan: Kirjoitusvihko, vesivärit, sivellin, A3 akvarellipaperia ja vapaavalintaisia piirtimiä, kuten puuvärit, vahaliidut. Muu ohjeistus koskien materiaaleja annetaan kurssin alussa. Syys- ja kevätlukukaudella käsitellään erilaisia aihepiirejä.

*P/S = Kurssi hyväksytään aikuisten kuvataiteen perusopetuksen syventäviin ja perusopintoihin.

Lisätiedot

Halutessasi voit saada tästä kurssista opintopisteitä ja suoritusmerkinnän Oma opintopolku-palveluun. Opettaja kertoo kurssin alussa lisää tästä mahdollisuudesta, ja jokainen opiskelija päättää itse, haluaako suorittaa opintopisteitä vai osallistua kurssille ilman suoritusta. Lisätietoa: [Opintopistekurssit - Pirkan Opisto](#)

Osaamistavoitteet

Opetuksen tavoitteet

- Opiskelija ymmärtää intuitiivisen maalauksen merkityksen ja hyödyt
- Opiskelija osaa harjoittaa tekemiseen syventymistä ja keskittymiskykyä
- Opiskelija osaa havainnoida taiteen tekemisen prosessimaisuutta
- Opiskelija on saanut lisää kokeilunhalua ja uteliaisuutta eri ilmaisumuodoille
- Opiskelija on tutustunut luoviin tapoihin käyttää välineitä ja materiaaleja

Keskeiset sisällöt

Intuitiivisen maalauksen merkitys ja hyödyt, luova materiaalien ja välineiden käyttö

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Kurssin opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kurssin aikana ja se perustuu opiskelijan antamaan näyttöön. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksyty/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Opiskelija uskaltaa heittäytyä uusiin harjoitteisiin ja tuottaa niiden pohjalta kuvia/tekstiä.
- Opiskelija osaa käyttää erilaisia materiaaleja mielenkiintoisesti ja luovalla tavalla omassa työskentelyssään.
- Opiskelija harjoittelee sanallistamaan sisäistä prosessia yksin ja ryhmässä.
- Opiskelija valitsee omaan työhönsä parhaiten sopivat työvälineet ja materiaalit.
- Opiskelija huolehtii käyttämistään työvälineistä ja materiaaleista.

9.4.11. Sunnuntaiateljee A *P/S, 3 op

Sunnuntaiateljee on kuvataiteen vuorovaikutteinen työpaja, joka antaa mahdollisuuden itsenäiseen ja ohjattuun työskentelyyn maalauksen, grafiikan (itsenäinen) ja kuvanveiston alueella. Kurssilta voit lunastaa kuvanveiston perusmateriaalit. Sunnuntaiateljee soveltuu myös taidekoulun työpajaopintoihin. Kurssi kestää koko lukuvuoden.

*P/S = Kurssi hyväksytään aikuisten kuvataiteen perusopetuksen syventäviin ja perusopintoihin.

Lisätiedot

Halutessasi voit saada tästä kurssista opintopisteitä ja suorituserkinnän Oma opintopolku-palveluun. Opettaja kertoo kurssin alussa lisää tästä mahdollisuudesta, ja jokainen opiskelija päättää itse, haluaako suorittaa opintopisteitä vai osallistua kurssille ilman suoritusta. Lisätietoa: [Opintopistekurssit - Pirkan Opisto](#)

Koko lukuvuoden kestävän kurssin laajuus on 3 opintopistettä.

Lisätietoja vaihtoehdoisesta 1 opintopisteen suoritustavasta:

Pirkan opiston aikuisten kuvataidekoululaisilla on vaihtoehtoinen mahdollisuus suorittaa tämän kurssin sisällä lyhyt kuvanveiston tutustumisjakso, joka sisältää 24 tuntia lähiopetusta ja vastaa laajuudeltaan yhtä opintopistettä. Tähän kokonaisuuteen kuuluu, että opiskelija on tutustunut kuvanveiston eri menetelmiin ja kipsimuotin tekemiseen. Yhden opintopisteen tutustumisjakson aikana suunnitellaan ja valmistetaan reliefi.

Lisätietoja vaihtoehdoisesta 1,5 opintopisteen suoritustavasta:

Pirkan opiston aikuisten kuvataidekoululaisilla on vaihtoehtoinen mahdollisuus suorittaa tämän kurssin sisällä joko syyslukukauden tai kevätlukukauden mittainen opintokokonaisuus. Lähiopetusta on 36 tuntia, joka vastaa laajuudeltaan 1,5 opintopistettä. Tähän kokonaisuuteen kuuluu, että opiskelija on tutustunut kuvanveiston, grafiikan ja maalaustaiteen eri materiaaleihin ja menetelmiin. 1,5 opintopisteen aikana kokeillaan, suunnitellaan ja valmistetaan yksi taideteosta **ohjatusti** kullakin menetelmällä tai vaihtoehtoisesti opiskelija voi suunnitella ja valmistaa kolme teosta yhdellä menetelmällä.

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija:

Opetuksen tavoitteet

- syventää erilaisten maalaustekniikoiden hallintaa ja/tai
- syventää erilaisten grafiikan menetelmien hallintaa ja/tai
- syventää kuvanveiston työvaiheiden osaamista
- oppii keskustelemaan omasta ja muiden taiteesta

Keskeiset sisällöt

Maalaustekniikoiden, grafiikan menetelmien ja/tai kuvanveiston työvaiheiden syventävä osaaminen, omasta ja muiden taiteesta keskustelu

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Kurssin opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kurssin aikana ja se perustuu opiskelijan antamaan näyttöön. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksyty/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Opiskelija suunnittelee ja valmistaa itsenäisesti grafiikkoja
- Opiskelija suunnittelee ja valmistaa ohjatusti maalauksia tai veistoksia
- Opiskelija huolehtii käyttämistään työvälineistä ja materiaaleista
- Opiskelija pystyy keskustelemaan omista taiteellisista tavoitteistaan ryhmässä

9.4.12. Sunnuntaiateljee B *S, 3 op

Sunnuntaiateljee on kuvataiteen vuorovaikutteinen työpaja, joka antaa mahdollisuuden itsenäiseen ja ohjattuun työskentelyyn maalauksen, grafiikan (itsenäisesti) ja kuvanveiston alueella. Kurssilta voit lunastaa kuvanveiston perusmateriaalit. Soveltuu myös taidekoulun työpajaopintoihin.

Kurssi kestää koko lukuvuoden

*S = Kurssi hyväksytään aikuisten kuvataiteen perusopetuksen syventävien opintojen valinnaisiin kursseihin.

Lisätiedot

Halutessasi voit saada tästä kurssista opintopisteitä ja suorituserkinnän Oma opintopolku-palveluun. Opettaja kertoo kurssin alussa lisää tästä mahdollisuudesta, ja jokainen opiskelija päättää itse, haluaako suorittaa opintopisteitä vai osallistua kurssille ilman suoritusta. Lisätietoa: [Opintopistekurssit - Pirkan Opisto](#)

Koko lukuvuoden kestävä kurssin laajuus on 3 opintopistettä.

Lisätietoja vaihtoehtoisesta 1 opintopisteen suoritustavasta:

Pirkan opiston aikuisten kuvataidekoululaisilla on vaihtoehtoinen mahdollisuus suorittaa tämän kurssin sisällä lyhyt kuvanveiston tutustumisjakso, joka sisältää 24 tuntia lähiopetusta ja vastaa laajuudeltaan yhtä opintopistettä. Tähän kokonaisuuteen kuuluu, että opiskelija on tutustunut kuvanveiston eri menetelmiin ja kipsimuotin tekemiseen. Yhden opintopisteen tutustumisjakson aikana suunnitellaan ja valmistetaan reliefi.

Lisätietoja vaihtoehtoisesta 1,5 opintopisteen suoritustavasta:

Pirkan opiston aikuisten kuvataidekoululaisilla on vaihtoehtoinen mahdollisuus suorittaa tämän kurssin sisällä joko syyslukukauden tai kevätlukukauden mittainen opintokokonaisuus. Lähiopetusta on 36 tuntia, joka vastaa laajuudeltaan 1,5 opintopistettä. Tähän kokonaisuuteen kuuluu, että opiskelija on tutustunut kuvanveiston, grafiikan ja maalaustaiteen eri materiaaleihin ja menetelmiin. 1,5 opintopisteen aikana kokeillaan, suunnitellaan ja valmistetaan yksi taideteos itsenäisesti kullakin menetelmällä tai vaihtoehtoisesti opiskelija voi suunnitella ja valmistaa kolme teosta yhdellä menetelmällä.

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija:

Opetuksen tavoitteet

- syventää ja laajentaa erilaisten maalaustekniikoiden hallintaa ja/tai
- syventää ja laajentaa erilaisten grafiikan menetelmien hallintaa ja/tai
- syventää ja laajentaa kuvanveiston työvaiheiden osaamista
- oppii keskustelemaan omasta ja muiden taiteesta

Keskeiset sisällöt

Maalaustekniikoiden, grafiikan menetelmien ja/tai kuvanveiston työvaiheiden syventävä osaaminen, omasta ja muiden taiteesta keskustelu

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Kurssin opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kurssin aikana ja se perustuu opiskelijan antamaan näyttöön. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytyt/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Opiskelija suunnittelee ja valmistaa itsenäisesti grafiikkoja
- Opiskelija suunnittelee ja valmistaa ohjatusti maalauksia tai veistoksia
- Opiskelija huolehtii käyttämistään työvälineistä ja materiaaleista
- Opiskelija pystyy keskustelemaan omista taiteellisista tavoitteistaan ryhmässä

9.4.13. Metalligrafiikan työpaja *P/S, 1 op

Grafiikan työpajassa voit valmistaa kuivaneula-, viivasyövytys-, pehmeäpohja- ja akvatintamenetelmillä syväpainografiikan työn. Sinun on mahdollista tehdä myös useamman laatan värigrafiikkaa, kopiosyövytystä ja/tai carborundum-menetelmän avulla mehevää jälkeä. Kuvioilla värillä ja chine collé-menetelmällä saat lisää struktuuria työhösi. Kaikkia näitä eri tekniikoita ja materiaaleja yhdistämällä voit luoda kerroksellisia moninaisia maailmoja. Jokainen voi edetä henkilökohtaisen suunnitelman mukaisesti. Kurssilla aikaisemmin olleet voivat ottaa vanhoja töitä mukaan ja jatkaa niitä. Kurssilta voi lunastaa perusmateriaalit.

*P/S = Kurssi hyväksytään aikuisten kuvataiteen perusopetuksen syventäviin ja perusopintoihin.

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija:

Opetuksen tavoitteet

- osaa valita metalligrafiikan tekemiseen oikeat materiaalit
- osaa käyttää metalligrafiikan työvälineitä tarkoituksenmukaisesti
- osaa käyttää öljyväreihin pohjaisia painovärejä
- osaa säilyttää käyttämänsä tarvikkeet asianmukaisesti
- ymmärtää huolehtia työturvallisuudesta, työympäristönsä suojaamisesta ja siisteydestä

Keskeiset sisällöt

Metalligrafiikan tekniikat, metalligrafiikan materiaalit

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Kurssin opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kurssin aikana ja se perustuu opiskelijan antamaan näyttöön. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksyty/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Opiskelija suunnittelee ja valmistaa painolaatan.
- Opiskelija ottaa painolaatalta vedoksia.
- Opiskelija merkitsee ja signeeraa omat grafiikanvedoksensa.
- Opiskelija huolehtii käyttämistään työvälineistä ja materiaaleista.

9.5. Kasvatus

Kasvatusalan opetuksen tavoitteet

Pirkan opistossa tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia oppia uusia taitoja ja tietoja käytännönläheisesti kasvatuksen alan kursseilla. Kasvatusalalla voidaan opiskella laaja-alaisesti lasten, nuorten ja aikuisten kasvatusta, oppimista ja kehitystä. Kurssien aiheita voivat olla esimerkiksi kasvatuspsykologia, pedagogiikka, koulutuspolitiikka ja erilaiset opetusmenetelmät. Kasvatusalan kurssit sisältävät myös henkilökohtaisen kasvun ja itsensä kehittämisen taitoja, sekä hoitoalan kursseja sikäli kun ne liittyvät lasten, nuorten, eläkeläisten tai tukea tarvitsevien kasvun tukemiseen.

Kasvatusalan opetusohjelman rakenne

Lukuvuosittain tarjolla on vaihteleva määrä lyhytkursseja, luentoja ja myös pitkäkestoisempia kursseja. Osa kursseista toteutetaan yhteistyössä esim. järjestöjen tai muiden alan toimijoiden kanssa.

Kasvatusalan osaamisen arviointi

Opetustarjonnan vaihtelevasta luonteesta johtuen osaamisen arviointikriteerit määritellään kurssikohtaisesti.

9.5.1. Lastenhoitokurssi nuorille ja aikuisille (MLL), monimuoto-opetus, 3 op

Mannerheimin Lastensuojeluliiton (MLL) lastenhoitokursseilla perehdytään lapsen perushoittoon, tarpeisiin ja kehitysvaiheisiin. Kurssilla pohditaan myös leikin merkitystä sekä aikuisen taitoa olla läsnä ja kuunnella lasta. Lisäksi opitaan tunnistamaan yleisimpiä lasten sairauksia ja perehdytään tapaturmien ennaltaehkäisyyn ja hoitoon.

Kurssi sisältää verkko-opetusta (25 t), lähiopetusta (4t), itsenäisiä tehtäviä (12 t) ja harjoittelun lapsiperheessä (9 t). Ei kokoontumista syyslomaviikolla 42.

Hyväksytysti suoritettu kurssi ja soveltuvuus lastenhoitotehtäviin antavat mahdollisuuden pyrkiä mukaan MLL:n lastenhoitajatoimintaan. MLL:n lastenhoitotehtävissä voivat toimia 16–70-vuotiaat. Kurssille voivat osallistua myös 15-vuotiaat, jotka täyttävät 16 v kurssin aikana. Hyväksytysti suoritettu kurssi edellyttää säännöllistä osallistumista kurssikerroille. Osallistuminen ensimmäiselle opetuskerralle on välttämätöntä.

Kurssista on mahdollista saada 3 opintopistettä ja opintosuoritusmerkintä Oma opintopolku - palveluun. Huom.! Jos haluat sisällyttää tämän kurssin osaksi muita opintojasi (esim. lukiossa tai ammatillisessa oppilaitoksessa), sinun tulee itse varmistaa kurssin hyväksiluku omasta

oppilaitoksestasi ennen kurssin alkua. Kurssille voi myös osallistua ilman, että osallistumisesta myönnetään suoritusmerkintä Oma opintopolkuun. Lisätietoa: [Opintopistekurssit - Pirkan Opisto](#)

Toteutus yhteistyössä MLL:n Hämeen piirin kanssa.

Kurssimaksusta ei myönnetä alennuksia.

Osaamistavoitteet

Kurssin suoritettuaan opiskelija osaa

- toimia lapsiperheiden apuna lyhytaikaisissa lastenhoitotehtävissä
- hoitaa eri-ikäisiä lapsia perheen kotiympäristössä lasten tarpeet huomioon ottaen
- varmistaa turvallisen hoito- ja leikkiympäristön
- kuunnella huoltajia ja ottaa vastaan ohjeita sekä palautetta

Keskeiset sisällöt

Lapsen perushoito, lapsen eri kehitysvaiheet, leikin merkitys ja ohjaus sekä lasten sairaudet ja tapaturmien ennaltaehkäisy ja hoito

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Kurssille voi myös osallistua ilman, että osallistumisesta myönnetään suoritusmerkintä.

Hyväksytty suoritus edellyttää osaamisen osoittamista koulutuksen aikana seuraavilla tavoilla

1. Aktiivinen osallistuminen opetukseen ja opetuksen aikana tehtävään työskentelyyn. Vaihtoehtoisesti korvaavien tehtävien tekeminen ohjeiden mukaan.
2. Itsenäiset tehtävät ohjeiden mukaan.
3. Lastenhoidon harjoittelu perheessä ja sen arviointi.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- opiskelija hoitaa lasta vastuullisesti perheen ja lapsen tarpeet huomioiden
- opiskelija ottaa hoitotehtävissä huomioon lapsen kehitystason ja yksilöllisyyden
- opiskelija tunnistaa ja osaa luoda lapselle turvallisen hoito- ja leikkiympäristön
- opiskelija toimii huoltajien ohjeiden mukaan

15.8.2024

Pirkan opiston jaosto

4/2024

NOK/818/04.00.03/2024

§ 23 Pohjaehdotus Pirkan opiston opetustuntien tilaukseksi vuodelle 2025

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Pirkan opiston jaosto hyväksyy kokonaismäärältään 43.040 opetustuntitilauksen pohjaehdotuksen lähetettäväksi opiston sopijakuntiin vuoden 2025 tuntitilauksia varten.

Pirkan opiston jaosto hyväksyy vuoden 2025 opetuksen tuotantohintojen korotukset seuraavasti:

- vapaana sivistystyönä annetun opetuksen tuotantohinta on 7,75 euroa/opetustunti
- taiteen perusopetuksena (musiikki) annetun opetuksen tuotantohinta on 17,00 euroa/opetustunti
- taiteen perusopetuksena (muu taide) annetun opetuksen tuotantohinta on 4,00 euroa/opetustunti

Esittelijä

Pirkan opiston rehtori Mika Hagelin

Valmistelija / lisätiedot

Rehtori Mika Hagelin, puh. 040 133 4210

etunimi.sukunimi@nokiankaupunki.fi

Perustelut

Pirkan opisto, rehtori Mika Hagelin:

Pirkan opistoa koskevan yhteistyösopimuksen mukaan kaikki sopijakunnat tekevät vuosittain elokuun loppuun mennessä alustavan määräraharauksen, jolla ne sitoutuvat ostamaan opistolta päättämänsä määrän opetustunteja seuraavalle kalenterivuodelle. Pirkan opiston ohjausryhmä päätti kokouksessaan 24.4.2024, että viedään vuoden 2025 pohjaehdotus jaoston käsittelyyn vasta elokuussa 2024.

Perusteluna oli kokemus kesältä 2023, kun Opetus- ja kulttuuriministeriö tiedotti kansalaisopistojen ylläpitäjiä valtionosuusleikkauksien määristä vasta kesäkuussa. Se johti pohjaehdotuksen opetustuntimäärän leikkaamiseen elokuussa ja uuteen käsittelykierrökseen.

Yhteistyösopimukseen on kirjattu ehto, jonka mukaan kuntakohtaisen tuntitilauksen tulee olla vähintään 90 % opetustuntien kokonaismäärästä (45.960), jonka kunnat tilasivat vuonna 2021. Laskennallisesti 90 % olisi vähintään 41.364 opetustuntia. Rehtori on valmistellut luonnoksen pohjaehdotukseksi vuodelle 2025 (liitteenä).

Pohjaehdotus sisältää esityksen tilattavista tuntimääristä tilausryhmittäin. Jokaiselle tilausryhmälle on määritelty kunnan maksettavaksi jäävä tuntihinta Pirkan opiston jaoston tekemän hinnoittelupäätöksen mukaisesti. Tuntihintoihin sisältyvät opetuksen lisäksi suunnittelu-, hallinto- ja järjestämiskustannukset, mutta ei opetustilojen vuokria.

Tuntitilausten osalta on huomionarvoista, että taiteen perusopetuksen opiskelijoiden opinnot kestävät

15.8.2024

Pirkan opiston jaosto

4/2024

NOK/818/04.00.03/2024

4-12 vuotta. Tämän vuoksi taiteen perusopetuksen opetustuntien vuosittaista tilausmäärää voidaan käytännössä laskea ainoastaan aloittavien opiskelijoiden sisäänottomääriä säätelemällä.

Vuoden 2025 pohjaehdotuksessa on huomioitu Pirkan opiston kehittämissuunnitelmassa 2022-2026 esitetty tavoite siitä, että vapaan sivistystyön opetuksen osuus olisi vähintään 60 % tilattujen opetustuntien kokonaismäärästä. Ehdotuksessa vapaan sivistystyön tuntien osuus on 55,9 %, joten asetettuun tavoitteeseen ei päästä. Opetustuntien väheneminen johtuu vuoden 2024 valtionosuuden pysyvästä leikkauksesta, joka kohdentui ensisijaisesti vapaana sivistystyönä annettuun opetukseen.

Valtionosuuden leikkaus 266.000 euroa vuonna 2024 ja vuosien 2024-2025 palkankorotukset yhteensä 146.000 euroa vaikuttavat negatiivisesti Pirkan opiston talouteen ja toimintaan, jotka edellyttävät talouden sopeuttamistoimenpiteitä myös vuonna 2025. Yhtenä sopeuttamistoimenpiteenä Pirkan opiston ohjausryhmä päätti ehdottaa jaostolle kokouksessaan 9.8.2024 nostaa kuntien opetustuntien tuotantohintoja vuodelle 2025 siten, että:

- vapaana sivistystyönä annetun opetuksen tuotantohinta on 7,75 euroa/opetustunti (korotusta 0,25 €/opetustunti).
- taiteen perusopetuksena (musiikki) annetun opetuksen tuotantohinta on 17,00 euroa/opetustunti (korotusta 0,50 €/opetustunti)
- Taiteen perusopetuksena (muu taide) annetun opetuksen tuotantohinta on 4,00 euroa/opetustunti (korotusta 0,50 €/opetustunti)

Vapaan sivistystyön tuntimäärien osalta esitetään, että tilausmäärät putoaisivat Pirkan opistossa vuoden 2024 tasolta yhteensä noin 1.200 opetustuntia.

Musiikin taiteen perusopetuksen tuntitilauksissa esitetään tilausmääriin pudotusta noin 500 opetustuntia ja muun taiteen perusopetuksen tuntitilaukset ehdotetaan noin 300 opetustuntin pudotusta vuoden 2024 tasolta.

Pohjaehdotuksen laadinnassa on otettu huomioon jäsenkuntien menossa olevat kuntatalouden haasteet esimerkiksi valtionosuuden leikkausten myötä. Lähtökohtana on se, että euromääräiset kuntaosuudet eivät nouse opetustuntitilauksessa.

Opetustuntitilauksen lisäksi kuntien tulee sisällyttää määrärahavarauksiinsa kuntien alueilla sijaitsevien opetustilojen vuokrat.

Liitteet

Pohjaehdotus Pirkan opiston opetustuntien tilaukseksi vuodelle 2025

Toimivalta

Hallintosääntö 33 §

Liitteet

Pohjaehdotus Pirkan opiston opetustuntien tilaukseksi vuodelle 2025

POHJAEHDOTUS PIRKAN OPISTON JÄSENKUNTIEN OPETUSTUNTIENTILAUKSEEN VUODELLE 2025

1. Pohjaehdotuksen laadinta ja yleisperustelut

Tuntitilausten pohjaehdotus on laadittu seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- Opetustuntien tarve vuodelle 2025 on arvioitu vuoden 2023 toteuman, vuoden 2024 tuntitilauksen sekä opetuksen rakenteessa ja kysynnässä tapahtuvien muutosten perusteella. Lisäksi tuntitilausten määrään vaikuttaa Pirkan opiston jaoston päätös 31.8.2023 opetustarjontaa 3000 opetustunnilla johtuen pysyvistä valtionosuusleikkauksesta. Tuntivähennys on huomioitu vuoden 2024 tuntitilauksessa.
- Keväällä 2024 Pirkan opiston kurssien toteuma on ollut noin 4 % ennakoitua korkeampi (94,4 %). Kevään kysynnän korkeasta tasosta johtuen kuntien opetustuntitilausta vähennetään 43040 opetustuntiin, jolla varmistetaan opetustuntivähennyksen toteutuminen.
- Pohjaehdotuksen laadinnassa on huomioitu Pirkan opiston kehittämissuunnitelmassa 2022-2026 esitetty tavoite siitä, että vapaan sivistystyön opetuksen osuus olisi vähintään 60 % tilattujen opetustuntien kokonaismäärästä, mutta sitä ei nyt tavoiteta. Pirkan opisto laatii suunnitelman siitä, miten tavoite saavutetaan.
- Opetustuntien tarve on arvioitu erikseen vapaan sivistystyön opetuksen, musiikin taiteen perusopetuksen ja muun taiteen perusopetuksen osalta kunnittain.
- Taiteen perusopetuksen osalta pohjaehdotuksessa on otettu huomioon se, että pitkäjänteisen taiteen perusopetuksen opiskelun aloittaneille opiskelijoille tulee turvata opetussuunnitelmien edellyttämä mahdollisuus jatkaa opintojaan ja suorittaa ne loppuun asti.
- Opetustuntien kuntaosuuksien tuntihinnat perustuvat Pirkan opiston jaoston vuonna 2019 tekemään päätökseen ja ne on laskettu siten, että opetuksen tuotantokustannuksista on vähennetty valtionosuudet, kurssimaksut ja muut tulot, minkä jälkeen nettomenot on jaettu suunnitellulla opetustuntien määrällä kurssilajeittain.
- Pirkan opiston ohjausryhmä on käsitellyt opetustuntitilausta kokouksessaan 9.8.2024 ja laatinut ehdotuksen opetuksen tuotantokustannuksien nostamisesta yhtenä talouden sopeuttamistoimenpiteenä. Ehdotuksen mukaiset tuotantokustannukset ovat seuraavat (kansalaisopisto-opetuksessa +0,25 €/opetustunti ja taiteen perusopetuksessa +0,50 €/opetustunti):
 - Vapaa sivistystyö / opetustunnin tuotantohinta on 7,75 euroa/opetustunti.
 - Musiikin taiteen perusopetus / opetustunnin tuotantohinta on 17,00 euroa/opetustunti.
 - Muu taiteen perusopetus / opetustunnin tuotantohinta on 4,00 euroa/opetustunti.

Kunta	Toteutunut opetustuntien kuntaosuus 2023	Kunnan opetustuntitilaus 2024	Opetustuntitilauksen määräraha 2024	Ehdotus tilattavaksi tuntimääräksi 2025	Ehdotuksen mukainen kuntaosuus € 2025
Lempäälä	123 969 €	12 890	133 315 €	12 321	132 031,75 €
Nokia	123 539 €	14 630	140 195 €	13 981	139 600,25 €
Pirkkala	108 504 €	13 800	122 130 €	13 185	121 446,25 €
Vesilahti	36 760 €	3 720	41 180 €	3 553	41 180,25 €
Yhteensä	392 772 €	45 040	436 820 €	43 040	434 258,50 €

2. Ehdotus kokonaistuntimääräksi ja maksuosuuksiksi kunnittain 2025
Seuraavassa taulukossa on tarkempi erittely vuoden 2025 ehdotukseksi kurssilajeittain:

Erittely A: Vapaa sivistystyö / opetustuntin tuotantohinta kunnalle 7,75 €

Kunta	Toteutuneet opetustunnit, vapaa sivistystyö 2023	Kunnan tuntitilaus, vapaa sivistystyö 2024	Ehdotus tilattavaksi tuntimääräksi 2025	Ehdotuksen mukainen kuntaosuus € 2025
Lempäälä	8 063	7 750	7 357	57 016,75 €
Nokia	8 058	8 110	7 771	60 225,25 €
Pirkkala	7 487	7 570	7 159	55 482,25 €
Vesilahti	1 577	1 840	1 787	13 849,25 €
Yhteensä	25 185	25 270	24 074	186 573,50 €

Vapaaseen sivistystyöhön 2025 ehdotettujen tuntien osuus opetustunneista on 55,9 %.

Erittely B: MUSIIKIN TAITEEN PERUSOPETUS / opetustuntin tuotantohinta kunnalle 17,00 €

Kunta	Toteutuneet opetustunnit, musiikki tpo 2023	Kunnan tuntitilaus, musiikki tpo 2024	Ehdotus tilattavaksi tuntimääräksi 2025	Ehdotuksen mukainen kuntaosuus € 2025
Lempäälä	4 231	4 400	4 243	72 131 €
Nokia	4 086	4 350	4 195	71 315 €
Pirkkala	3 332	3 350	3 220	54 740 €
Vesilahti	1 574	1 600	1 559	26 503 €
Yhteensä	13 223	13 700	13 217	224 689 €

Musiikin taiteen perusopetuksen 2025 ehdotettujen tuntien osuus opetustunneista on 30,7 %.

Erittely C: MUU TAITEEN PERUSOPETUS / opetustunnin tuotantohinta kunnalle 4,00 €

Kunta	Toteutuneet opetustunnit, muu tpo 2023	Kunnan tuntitilaus, muu tpo 2024	Ehdotus tilattavaksi tuntimääräksi 2025	Ehdotuksen mukainen kuntaosuus € 2025
Lempäälä	712	740	721	2 884 €
Nokia	1 484	2 170	2 015	8 060 €
Pirkkala	1 944	2 880	2 806	11 224 €
Vesilahti	215	280	207	828 €
Yhteensä	4 355	6 070	5 749	22 996 €

Muun taiteen perusopetuksen 2025 ehdotettujen tuntien osuus opetustunneista on 13,4 %.

3. Perustelut kurssilajeittain

Vapaa sivistystyö

- Opetus perustuu lakiin vapaasta sivistystyöstä ja on luonteeltaan harrastustavoitteista ryhmäopetusta, eli ns. perinteistä kansalaisopisto-opetusta
- Kustannukset katetaan pääosin valtionosuudella (noin 44 %) sekä opiskelijoiden maksamilla kurssikohtaisilla opintomaksuilla (noin 30 %)
- Lukuvuodella 2024-2025 kansalaisopiston opiskelija maksaa jokaisesta oppitunnistaan keskimäärin 1,92 €. Lukukauden 2024 alusta 1.8.2024 aikuisten lukukausimaksut nousevat 10 %. Lasten, nuorten senioreiden, maahanmuuttajataustaisten, erityistä tukea tarvitsevien ja työttömien kurssimaksut nousu on ollut 5 %. kaikkien vapaan sivistystyön kurssilaisten lukuvuosimaksuihin tulee lisäkorotus 5 % lukukauden 2025 alusta alkaen (1.8.2025).
- Opetustuntien määrä vähenee 1.196 opetustuntia vuoden 2024 tilatun tuntimäärän tasolla.

Musiikin taiteen perusopetus

- Opetus perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta ja on pitkäjänteistä, tavoitteellista sekä tasolta toiselle etenevää yksilöopetusta.
- Järjestetään opiston sisällä musiikkioppilaitosmuotoisesti, kuntien päättämänä vaihtoehtona ulkopuolisilta musiikkioppilaitoksilta ostetulle opetukselle.
- Kustannukset katetaan pääosin valtionosuudella (noin 33 %) sekä opiskelijoiden maksamilla lukukausimaksuilla (noin 47 %).
- 1.8.2024 alusta lukuvuosimaksut ovat nousseet lasten ja nuorten kursseilla 5 % ja aikuisten lukuvuosimaksut nousua on 10 %. Lukuvuosimaksuihin tulee 5 % lisäkorotus 1.8.2025 alkaen ja se koskee sekä lapsia ja nuoria että aikuisia. Syksystä 2025 alkaen opiskelijan lukuvuosimaksu lasten ja nuorten opetuksessa on 740 €, aikuisilla 809 €.
- Opetustuntien määrä vähenee 483 tuntia vuoden 2024 tilatun tuntimäärästä.

Muu taiteen perusopetus

- Opetus perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta ja on pitkäjänteistä, tavoitteellista sekä tasolta toiselle etenevää yksilöopetusta.
- Opetusta järjestetään kuvataiteessa, teatterissa, tanssissa ja mediataiteessa.
- Kustannukset katetaan pääosin valtionosuudella (noin 36 %) sekä opiskelijoiden maksamilla lukukausimaksuilla (noin 43 %).
- 1.8.2024 lukuvuosimaksut ovat nousseet lasten ja nuorten kursseilla 5 % ja aikuisten lukuvuosimaksut nousua on 10 %. Lukuvuosimaksuihin tulee 5 % lisäkorotus 1.8.2025 alkaen ja se koskee sekä lapsia ja nuoria että aikuisia. Syksystä 2025 alkaen opiskelijan lukuvuosimaksut ovat taiteenlajista riippuen 285 - 463 €.
- Opetustuntien määrä vähenee 321 tuntia vuoden 2024 tilatun tuntimäärän tasosta.

4. Tarkastelu kunnittain

Lempäälä

- Vapaan sivistystyön tuntimäärä vähenee 393 opetustuntia vuoden 2024 tilauksen tasosta
- Musiikin taiteen perusopetuksen tuntimäärä vähenee 157 opetustuntia vuoden 2024 tilauksen tasosta.
- Muun taiteen perusopetuksen tuntimäärä vähenee 19 opetustuntia vuoden 2024 tilauksen tasosta.
- Opetustuntien yhteenlaskettu tilaussumma vähenee 569 opetustuntia vuoden 2024 tilauksen tasosta.

Nokia

- Vapaan sivistystyön tuntimäärä vähenee 339 opetustuntia vuoden 2024 tilauksen tasosta
- Musiikin taiteen perusopetuksen tuntimäärä vähenee 155 opetustuntia vuoden 2024 tilauksen tasosta.
- Muun taiteen perusopetuksen tuntimäärä vähenee 155 opetustuntia vuoden 2024 tilauksen tasosta.
- Opetustuntien yhteenlaskettu tilaussumma vähenee 649 opetustuntia vuoden 2024 tilauksen tasosta.

Pirkkala

- Vapaan sivistystyön tuntimäärä vähenee 411 opetustuntia vuoden 2024 tilauksen tasosta
- Musiikin taiteen perusopetuksen tuntimäärä vähenee 130 opetustuntia vuoden 2024 tilauksen tasosta.
- Muun taiteen perusopetuksen tuntimäärä vähenee 74 opetustuntia vuoden 2024 tilauksen tasosta.
- Opetustuntien yhteenlaskettu tilaussumma vähenee 615 opetustuntia vuoden 2024 tilauksen tasosta.

Vesilahti

- Vapaan sivistystyön tuntimäärä vähenee 53 opetustuntia vuoden 2024 tilauksen tasosta
- Musiikin taiteen perusopetuksen tuntimäärä vähenee 41 opetustuntia vuoden 2024 tilauksen tasosta.
- Muun taiteen perusopetuksen tuntimäärä vähenee 73 opetustuntia vuoden 2024 tilauksen tasosta.
- Opetustuntien yhteenlaskettu tilaussumma vähenee 167 opetustuntia vuoden 2024 tilauksen tasosta.

15.8.2024

Pirkan opiston jaosto

4/2024

NOK/104/04.00.03/2024

§ 24 Ilmoitusasiat**Päätös**

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Pirkan opiston jaosto merkitsee ilmoitusasiat tiedoksi.

Esittelijä

Pirkan opiston rehtori Mika Hagelin

Valmistelija / lisätiedot

Rehtori Mika Hagelin, puh. 040 133 4210

etunimi.sukunimi@nokiankaupunki.fi

Perustelut

Tuntiopettajien rekrytoinnit:

- Pirkan opiston klarinetinsoiton määräaikainen tuntiopettaja
- Pirkan opiston musiikin hahmottamisen vakinainen tuntiopettaja

Hankeavustuspäätös:

- Opetushallitus on myöntänyt 7.6.2024 päätöksellään Pirkan opistolle 22.000 euroa opintoseveliaavustusta.

Hankeavustuspäätös:

- Erasmus+ -ohjelman kansallinen toimisto on myöntänyt 31.5.2024 avustusta "Yhdessä Euroopassa oppimassa" -hankkeelle 31.741 euroa.

Toimivalta

Hallintosääntö 33 §

15.8.2024

Pirkan opiston jaosto

4/2024

Muutoksenhaku

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Pykälät:

Koska päätöksestä voidaan tehdä kuntalain 134 §:n 1 momentin mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.

Pykälät:

Muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.

Pykälät ja valituskieltojen perusteet:

OIKAISUVAATIMUSOHJE

Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Pykälät:

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on:

Nokian kaupungin sivistyslautakunta

Postiosoite: PL 2, 37101 Nokia

Käyntiosoite: Harjukatu 21, 37100 Nokia

Puh. (03) 5652 2000 (vaihde)

Sähköposti: kasvatus-jaopetuskeskus@nokiankaupunki.fi

Virka-aika: 9.00 - 15.00

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen voi tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Oikaisuvaatimuksen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

15.8.2024

Pirkan opiston jaosto

4/2024

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, 3 päivän kuluttua sähköpostin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. *Kunnan jäsenen* katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi kaupungin verkkosivuille.

Tiedoksisaantipäivää tai sitä päivää, jona päätös on asetettu nähtäväksi, ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, saa tehtävän toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- perusteet, joilla oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero. Jos oikaisuvaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä:

- asiakirjat, joihin vedotaan
- valtakirja, mikäli käytetään asiamiestä.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomaisen ja valitusaika

Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta valituksella.

Kunnallisvalitus, pykälät:

Hallintovalitus, pykälät:

Valitusoikeus

15.8.2024

Pirkan opiston jaosto

4/2024

Kunnallisvalituksen voi tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen.

Hallintovalituksen voi tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*) ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään. Viranomaisen saa hakea muutosta valittamalla myös, jos valittaminen on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen virka-ajan päättymistä klo 16.15 mennessä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, 3 päivän kuluttua sähköpostin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Päätöksen katsotaan tulleen *viranomaisen* tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi kaupungin verkkosivuille. Käytettäessä todisteellista sähköistä tiedoksiantoa päätös katsotaan annetun tiedoksi, kun asiakirja on noudettu viranomaisen osoittamalta palvelimelta, tietokannasta tai muusta tiedostosta.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, saa tehtävän toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusviranomainen

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna
Puhelin 029 56 42200 (vaihde)
Telefaksi 029 56 42269
Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava:

1. päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
2. miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
3. vaatimusten perustelut;
4. mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimuspäätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valitukseen on liitettävä:

1. valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
2. selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;
3. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään. Ajantasainen tieto oikeudenkäyntimaksuista löytyy Tuomioistuinlaitoksen sivustolta.